ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA" ("LIBERTY")
THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday by
The Little Russian Nat'l Union of America
at
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Subscription:
per year $2.00 | To Europe:
half year 1.00 | per year $2.50
single copy .05 | half year 1.25

СВОБОДА

УРЯДОВИЙ ОРГАН Р. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ "SVOBODA" OFFICIAL ORGAN OF THE L. R. NAT'L UNION OF AMERICA

ЗАЛОЖ. 1893 РОКУ.
„СВОБОДА" („LIBERTY")
виходить кождого четверга
видає
„РУСКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
в Америці
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Передплата:
на рік $2.00 | До Европи:
на пів року 1.00 | на рік $2.50
поод. число .05 | на пів року 1.25

РІК XXII. Джерзи Сіти, Н. Дж., четвер, 12-го лютого 1914. Ч. 7. VOL. XXII. Jersey City, N. J., Thursday, February 12, 1914. N. 7.

АРМІЯ БЕЗРОБІТНИХ В АМЕРИЦІ.

СОТКИ ТИСЯЧ БЕЗРОБІТНИХ ПО ВЕЛИКИХ МІСТАХ.

По великих містах Злучених Держав Північної Америки чорна доля стрінула сеї зими робітників. Сотки тисяч остало ся без роботи і між сими великими масами безробітних запанувала страшна нужда і голод. В цвитучих богатих містах великі маси родин без даху, без хліба і без теплого одягу. Тиняють ся поміж палати і хмародери мов збідовані, прибиті нуждою і горем жебраки. Такої зими робітничий стан не запамятав в Америці вже від 8-ох літ.

ТРЕТИНА МІЛЬОНА БЕЗРОБІТНИХ В НЮ ЙОРКУ.

Бюро посередництва праці в Ню Йорку під проводом п. Гаррі Гопкінса великими заходами і чималим накладом праці зібрало статистику безробітних в Ню Йорку. Се число (хоч ще безперечно не зовсім повне) представляє ся застрашаючо. Всіх безробітних в Ню Йорку після того обчисленя є 331.650; з того 140.000 зарібників, що не знають жадного фаху, а решта, більша половина самі фахові робітники. На ту суму складає ся: 1.450 пекарів; 3.500 голярів; 4.200 моряків; 70.000 будівельних робітників; 3.200 шоферів (візників від самоходів); 18.000 кравців; 5.000 бухгальтерів і канцелярійних робітників; 1.500 цукорників; 3.000 фірманів; 3.000 машиністів і палячів; 1.200 похатних перекупнів; 18.000 докових робітників; 4.500 механіків; 2.200 друкарів і літографів; 1.200 робітників з фабрик гумових виробів; 1.200 ткацьких робітників; 6.500 кельнерів і т. д.

ПРИЧИНИ БЕЗРОБІТЯ.

Майже 100 роботодавців, властителів фабрик і торговель, заявило згідно, що тепер настала дуже лиха пора для всяких підприємств і тому вони мусять щораз то зменшувати число робітників. Але вони сподівають ся, що найбільше лихо вже перейшло і тепер прийде поворот до ліпшого та в недовгім часї настануть знова правильні відносини. Але покищо подача праці є без порівнаня більша ніж запотребованє. Тому тепер заводові робітники пристають на дуже низьку ціну, коби лиш дістати роботу.

НЮЙОРСЬКІ БЕЗРОБІТНІ У МАЙОРА МІСТА.

В пятницю, дня 6. с. м. в міськім уряді („сіти гол") в Ню Йорку явило ся понад 150 безробітних, щоби зажадати від майора міста п. Мічеля, аби дав їм якесь занятє. До майора міста промовив іменем зібраних безробітних С. Стодел, котрий сказав, що в місті є сотки тисяч робітників, котрі не можуть найти праці та живуть в голоді і холоді. Дальше висловив він домаганє, щоби міські власти поробили заходи, аби зарадити лихови. Се треба зробити, казав він, в той спосіб, щоби міська управа дала 60 міліонів долярів на нові роботи в місті і приняла до роботи всїх безробітних. Майор відповів на се, що він сього не може зробити, бо закон вяже йому руки. Але п. Стодел заявив на се, що він у се вірить, бо посадник міста має таку велику силу, що дуже легко може постаратись о таку суму гроший. На се заявив посадник Мічель, що він співчуває з недолею безробітних, але стоїть таки при своїй заяві, що він не має сили анї змоги перевести в діло бажаня депутації.

БЕЗРОБІТНІ В НЮАРКУ.

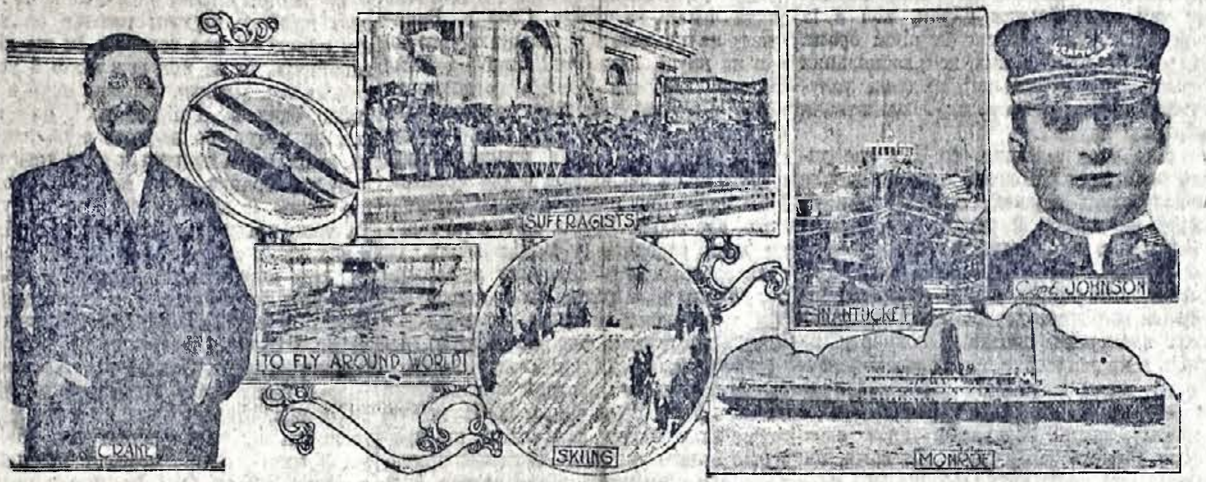
З Нюарку, Н. Дж., доносять, що дня 4. лютого с. р. в громадськім уряді міста („сіти гол") явило ся 400 робітників, котрі заявили посадникови міста (майорови) Ґослінґови, що не можуть знайти роботи і просили його, щоби дав їм роботу. Посадник порадив їм звернути ся за порадою до відділу праці, але „на всякий случай" завізвав відділ поліції, щоби пильнувала „сіти гол". В Нюарку є тепер 30.000 безробітних.

900 БЕЗРОБІТНИХ ХОЧЕ ІТИ ПІШКИ ДО ВАШІНҐТОНУ.

Із Сан Франціско, Кал., доносять, що там утворило ся 8 відділів мущин і 1 відділ женщин (всіх до 100 осіб), котрі вибирають ся дня 12 с. м. пішки в дорогу до Вашінґтону. Там прибудуть аж в маю і прилучать ся до загальної демонстрації безробітних. Організатором і провідником тих відділів є робітник Келлі, який заявив, що вони будуть домагати ся від правительства Злучених Держав землі, гроший і зарядів, щоби могли працювати на своє удержанє.

—o—

З ТИЖНЯ.

Корабель „Монро", який належав до лінії „Олд Домініон", зіставсеред мраки недалеко побережа Вірджінії пробитий через корабель „Нантукет", вслід за чим пішов на дно моря. Около 50 людий потонуло, а ледви 80 вдало ся вирятувати. Повисше є представлений на образци корабель „Монро", корабель „Нантукет", який при згадї потерпів значне ушкодженє, і Джонсон, капітан корабля „Монро", котрого вирятувано. — Суфражистки урядили перед будинком „Публичної Бібліотеки" в Вашінґтоні масове віче, а опісля вислали депутацію до президента Вілсона. — Подано до загального відома, що під протекторатом комітету для вистави „Панама-Пасіфік" і Американського Клюбу летунів відбуде ся лет аеропляном довкола сьвіта. — В Монтреалю, Кан., відбула ся міжнародна зустріч спортовців на совгах (скі). — Як доносять, Кароль Р. Крейн має бути іменований амбасадором в Росії з причини відмови зі сторони кандидата на се становище, Пінделя.

КОНҐРЕС ПРИНЯВ БІЛ БУРНЕТА.

НЕГРАМОТНИМ ВСТУП ДО АМЕРИКИ ЗАБОРОНЕНИЙ.

Остаточно мимо протестів з ріжних сторін таки приняв конґрес Униї у Вашінґтоні дня 4-го с. м. іміґраційний біл (законопроєкт) Бурнета, який забороняє вступу до Америки неграмотним. За законопроєктом Бурнета голосувало 241 конґресменів, а против нього впало 126 голосів. Додатки до сього білю, які зголосили були ріжні конґресмени, а саме за недопущенєм Азиятів і т. д., більшість відкинула.

БЕСІДИ ПРОТИ ПРЕДЛОЖЕНЯ.

Перед голосованєм над законопроєктом Бурнета виголосило ще кількох конґресменів острі промови проти сего білю. Наперед дуже остру промову виголосив конґресмен Менеген з Міннесоти, котрий вдав ся в ріжку полеміку з Бурнетом. Опісля забрав слово конґресмен Мец з Ню Йорку, котрий виступив дуже рішучо проти Бурнетового проєкту. Бесідник представив, як власне іміґранти, котрі приїздять до Ню Йорку неграмотні, тут з великою пильностю ходять до шкіл та стараються як найскорше надолужити се, що занедбали в старім краю. Дальше заявив він, що ті іміґранти є найліпшими американськими горожанами. Неграмотних, говорив п. Мец, Америка не потребує боятись; вони не є небезпечні для держави; більше небезпечні є ті, що крім читаня і писаня привозять сюди ще такі свої прикмети, яких ми собі не бажаємо і які не корисні для добра Злучених Держав. Вкінци сказав п. Мец, що найбільше дивує ся конґресменам з полудня, що занимають ся за білем Бурнета, бо якраз на полудне ідуть на роботу іміґранти анальфабети; а коли їх не буде, то власне на полудни не стане робітників і праця значно подорожіє. Але всї ті вимовні бесїди нічого не помогли.

ЩО ВИМАГАЄ БІЛ БУРНЕТА?

Принятий конґресом біл Бурнета вимагає від іміґрантів, щоби вміли читати і писати в якійнебудь мові. Іміґраційна комісія при переслухуваню іміґрантів має з кождим іміґрантом перевести так звану „пробу образованя". Кождий іміґрант, котрий має більше ніж 14 літ, дістане в американській пристани при комісії у руки друковану картку, в якій буде по кількадесять слів у кождій мові, і мусить відтам прочитати 30 до 40 слів у якійнебудь мові, а потім се написати. Коли се зробить, то іспит буде скінчений і недостача образованя не буде йому стояти вже на перепоні стати на землї Вашінґтона.

ЩО СТАНЕТЬ СЯ З БІЛЕМ БУРНЕТА?

Принятий конґресом біл Бурнета піде ще до висшої палати. Чи там його приймуть, чи ні, покищо ще не знати, але більше голосів годить ся з тим, що сенат не піде проти конґресу і прийме також законопроєкт Бурнета. Одначе є ще надія, що на сей проєкт положить своє „вето" президент Вілсон і відкине його і в той спосіб проєкт Бурнета піде на якийсь час в забутє, таксамо як за президента Тафта, коли то попередний конґрес приняв був подібний біл, а президнт його відкинув. Запевняють, що президент Вілсон є рішучим противником білю Бурнета і відкине його зараз по принятю в сенатї.

—o—

БАНДИТИЗМ В НЮ ЙОРКУ.

ЗІЗНАНЯ БАНДИТА, А. ЛЄМАНА, ПЕРЕД СУДОМ.

Молодий, сильний 23-лїтний мужчина А. Лєман ставав дня 28. м. м. яко обжалований перед лавою присяжних судіїв в Ню Йорку. Як судіям так присутній публиці аж мороз по тілї переходив, коли слухали страшних зізнань бандита.

А. Лєман стояв на услугах звісної банди, званої „чорною рукою", яка допускає ся в Ню Йорку найгірших злочинів. Численні морди, підкладанє бомб, зводженє дівчат, рабунки, більші крадіжи — се діло членів сеї страшної банди. А. Лєман подавав при своїх зізнаних опись найстрашнійших злочинів і людий, які в них брали участь. Він сам протягом 9 місяців з припорученя банди відложив 33 рази бомбу, подаючи докладно обставини, місце і причини тих злочинів. На питанє судіїв, чи не жаль було йому житя зовсїм невинних людий, які звичайно гинули при експльозії бомб, відповів бандит, що убитє чоловіка не робить на него більшого враженя, як убитє мухи. Бандит оповідає, що раз згодив ся виконати морд за досить низьку ціну, всего $2.00.

Коли судія його запитав, що було причиною, що він приступив в члени банди, заявив холодно, що сего рода заробок був значно лекший, а приносив далеко більше ніж чесна праця. Гроші він любив, але нічого не ощадив, бо все програвав в карти. Карієру злочинця розпочав він вже з маленька в 7 році житя, стративши родичів. Немаючи ніякої опіки, легко зійшов на бездорожа.

—o—

КОНЕЦЬ ПРОЦЕСУ ПРОТИ СЬВЯЩ. ГАНСА ШМІДТА.

ЛАВА ПРИСЯГЛИХ СУДІЇВ УЗНАЄ ШМІДТА ВИННИМ ЗЛОЧИНУ МОРДУ.

Дня 6 с. м. покінчено розправу другого процесу проти сьвящ. Шмідта за замордованє Анни Авмілєр. Лава присяглих судіїв узнала Шмідта винним за злочин морду першого степеня. Відчитанє засуду приняв Шмідт надзвичайно спокійно.

В середу дня 11 с. м. мав бути проголошений вирок, сказуючий Шмідта на смерть на електричнім стільци.

Оборона не тратить єще надії, що зможе виказати невинність Шмідта, хоч він заказав своїм адвокатам робити який небудь відклик в справі засуду. Коли адвокат Кельбель відвідав його вечером в келії, Шмідт заявив йому: „Єсьм задоволений, що вже раз скінчило ся. Я дуже радо чим скорше хотїв би померти. Не хочу, щоби ви робили відклик в справі засуду і взагалї ніякого кроку щодо мого увільненя. Добраніч!"

Адвокат Кельбель заявив деяким представникам преси, що Шмідт є невинний і він не сьміє вмерти на електричнім стільци: „Шмідт не замордував Анни Авмілєр. Не виную присяглих судіїв, бо їм не предложено всїх правдивих фактів. Лиш Шмідт один знає дїйсну правду, якої зрадити не хоче. Коли би полїція була звернула свою увагу і на инші обставини, була би прийшла до зовсїм відмінного виелїду. Маю дуже певні підозріня що до осіб, які були причиною смерти Анни, але її ніхто не замордував. Анна вмерла підчас недозволеної операції. Шмідт не хоче виявити імени лікаря, стягаючи на себе підозрінє, а відтак кару смерти". Адвокат Кельбель уважає Шмідта за чоловіка незвичайно чесного і гідного подиву.

Дня 10 с. м. зголосила ся до прокуратора Делєгенти Берта Цех, яка виступала як сьвідок в процесї Шмідта. Перед прокуратором мала вона зложити важні зізнаня на доказ невинности Шмідта.

—o—

ПЕРЕЛЕТ ПОНАД ОКЕАН.

ВОЗДУШНИЙ ШЛЯХ НА 1.600 МИЛЬ.

Американський клюб летунів оголошує, що під проводом Родмана Ванамейкера вже 6 місяців будує ся і небавком буде готовий воздушний лїтак, на якім двох летунів перелетить понад Атлянтійський океан.

Мотор величезного воздушного судна буде мати силу 200 коний (Н. Р.), а летїти-ме зі скоростю 65 морських миль на годину.

Лет зачнеть ся з Америки з міста Ст. Джон в Ню Фундленді, відки летуни мають перелетїти 1.600 морських миль понад Атлянтійський океан до ірляндського побережа в Анґлії. Отже цїла дорога до Анґлії, коли удасть ся щасливо і буде цїлком правильна, тривати-ме одну добу. На летунів, що мають відбути сю подорож, зголосило ся вже двох військових авіяторів.

—o—

ХОРОБРИЙ ОФІЦИР.

НІМЕЦЬКИЙ КАПІТАН ВИРАТУВАВ ТРИ ОСОБИ.

З міста Бравншвайґу в Німеччині доносять, що дня 19. січня с. р. виратував тамошний капітан Ґроне три особи перед затоненєм в ріцї. Коли він ішов за містом понад замерзлу ріку, побачив, що на ріцї заломив ся лїд під 14-лїтним хлопцем, котрий хотїв там ховзати ся. Хлопчина упав в воду на середині ріки і став кричати о ратунок. Капітан не зупиняючись ні хвильки, мерщій побіг до нього, не зважаючи на велику небезпеку для власного житя, бо лїд був доволї тонкий. По великих зусиллях удало ся капітанови витягнути хлопця з води та разом з ним дістатись на беріг. Потім спокійно пішов п. Ґроне дальше. Але ледви увійшов кількасот кроків, як опять стрінув подібну пригоду. На тій самій ріцї ховзала ся молода 14-лїтна дівчина і теж лїд під нею заломив ся й вона впала у воду. На її крик знова сейчас поспішив капітан Ґроне на ратунок, а за ним побіг ще один старший чоловік, але він замісць помогти ще самий запав ся у воду і тепер капітан мусїв аж двоє витягати. Наперед витягнув дівчину, виніс її на беріг, а потім упорав ся і зі старим паном. В такий спосіб в короткім часї він виратував 3 особи від смерти.

—o—

НОВЕ ПРИМІНЕНЄ БЕЗДРОТНОГО ТЕЛЄҐРАФУ. В 31

МАРКОНІ ЗАСЬВІТИВ ЕЛЄКТРИЧНУ ЛЯМПУ У ВІДДАЛЕНЮ 6 МИЛЬ.

Доносять з Лондону під датою 10 с. м., що славному винахідникови бездротного телєґрафу В. Марконьому удало ся при помочи електричного мотору о силї 100 коний засьвітити через повітре електричну лямпу, віддалену від електричної стациї на цїлих 6 миль. Він надїєть ся, що сей його перший успіх буде вскорі вдосконалений, а тодї зробить великий переворот по цїлому сьвіті. За помочию електричних струй, киданих у повітре апаратами бездротного телєґрафу, буде можна з великої віддали осьвічувати та огрівати доми.

БЕРІМО СОБІ ПРИМІР!

Ми у „Свободі" перші дали поклик до американських Українців, щоби почтили в сей ювил. рік Шевченка в той спосіб, що зложать достойний дар на „Рідну Школу", а щойно за нами оповістили ся в сій справі другі українські часописи в Злучених Державах і Канаді. На наш поклик почали приходити жертви, але не дуже обильно; доси прислано протягом кількох тижнів в всего 387 долярів. Лише списали ся канадійські Українці; там в одній місцевости Вегревіль, в провінції Алберті, відразу зложено на „Рідну Школу" 400 долярів. На ту суму зложились: „Народна Торговля" 200 долярів, п. Зварич 100 долярів і 100 долярів зібрали між собою прочі вегревільські патріоти. Нема сумніву, що за сими патріотами підуть також канадійські Українці з других місцевостий. Тож і ми, Українці зі Злуч. Держав, не даймо ся завстидати нашим канадійським братям! Доложім всіх зусиль, щоби наш ювилейний дар для „Рідної Школи" представляв ся поважно! Нехай кождий сьвідомий Українець на вільній землі Вашінґтона скаже собі, що його обовязком є піддержати „Рідну Школу" в рідним краю, доптану ворогами! Се буде доказом нашої живучости і культурности!

Нехай не буде ні одного представлення, ні одних зборів, та ні одної забави, де не зібрано би складки на „Рідну Школу"! Тож до діла!

ЖЕРТВИ НА ЮВИЛЕЙНИЙ ДАР ДЛЯ „РІДНОЇ ШКОЛИ".

В послїдним тижни прислали жертви слїдуючі Добродії:

41. Сприред, Па. Заходами п. Теодора Кавнія з Еджіп. Па., вібрано жертви від слїдуючих Добродіїв: Н. Бовьчак $1.00; Т. Кавній, Й. Сидорів, І. Милета, Н. Бойко, Н. Віщук і Г. Жовнір по 50 ц.; М. Шкрабацький 30 ц.; Г. Патрайко, Б. Калецький і С. Ккаліш по 25 ц. — Разом $5.05. По оплаченю коштів пересилки 5 ц. прислано в готівці $5.00

42. С. С. Шікаго, Ілл. На весілю п. Петра Дмитраша з Катериною Двуліт зібрали пп. Николай Підбурський і Петро Щербатий жертви на дар для „Рідної Школи": П. Дмитраш, А. Совтис і М. Чуйко по $1.00; Катерина Зелик, Н. Підбурський, П. Халупяк, А. Максим і І. Жрас по 50 ц.; М. Блідий 30 ц.; П. Щербатий, С. Пелех, Анна Натуля, І. Станько, А. Пелех, І. Гавриш, Марія Двуліт, І. Віщук і Е. Жейдаш по 25 ц.; Анна Заблоцька і Т. Солуйко по 15 ц.; А. Щурко і С. Чорняк по 10 ц. — Разом $8.55; кошти пересилки виносили 5 ц., переслано $8.50

43. Донора, Па. На весілю п. Алексія Цепка зложили жертви слїдуючі Добродії: А. Цепко $5.00; А. Завійський $2.00; Т. Більо, І. Демків і А. Перяк по $1.00; М. Вархолик, К. Калїта, Т. Газдайка, В. Русінко, К. Лесняк, Ю. Більо, Н. Беднарчик і В. Яблонський по 50 ц.; І. Сенько, О. Сенко, Т. Беднарчик, І. Піхота, М. Більо, І. Цепко стар., І. Цепко молод., Д. Вархолик, Ю. Ващлавський, А. Левицький, Г. Лесняк, Г. Колодійчик і А. Русинко по 25 ц. Збиранєм займили ся пп. Теодор Більо і І. Сенко. $17.25

44. Шептон, Па. Збірка принагідно „пейди" дня 31 січня. Збиранєм займили ся пп. Гриць Коропецький і Федь Шараварко. Жертви зложили: Т. Боднаровський $1.00; Л. Шиґеда 80 ц.; Г. Коропецький, М. Осадчук, С. Онуляк, Ф. Шараварко, І. Базів, І. Осадчук, В. Вістовський, Ф. Скілат, І. Коропецький, М. Дручок, І. Осадчук с. Гриця, Д. Дручок, С. Мандзик і Дж. Подані по 50 ц. — Разом $8.80

45. Мінneaполіс, Мінн. З нагоди Рідзва за старанєм кільканайцяти місцевих патріотів зібрано коляду на „Рідну Школу". Жертви зложили: о. Е. Бартіш $2.00; Н. Мандзин, І. Ґрошко, Я. Ґрубрин, О. Шабатура, Анна Лісневичівна, Г. Петрунович, В. Котут і П. Андрущак по $1.00; С. Юревич, М. Кіт, Д. Менюк, Г. Сковрон, І. Козак, А. Козак, А. Процай, Н. Ґрубрин, П. Лобаш, М. Дзубінський, Д. Скрипець і І. Забавський по 50 цнт. Прислано через п. Якова Ґрубрина. Разом $16.00

46. Джерзи Сіти, Н. Дж. На хрестинах у п. Івана Лущака зібрав п. В. Ґіль, предс. 270 від. Р. Н. С. дрібними датками $1.50, від себе жертвував 50 ц. — Разом $2.00

47. Ню Йорк, Н. Й. На хрестинах у п. М. Матвісїва зложили на руки п. Я. Кулинича датки слїдуючі Добродії: Я. Кулинич 65 ц.; М. Матвісів і М. Шульган по 30 ц.; М. Бовтюх, М. Евуш, Д. Ґрофовський і Д. Кавець по 25 ц.; І. Кощук 15 ц.; М. Равлик 10 ц. — Разом $2.50

48. Ню Йорк, Н. Й. На хрестинах у п. Федора Сидорака зложили жертви на руки п. Василя Мандзюка слїдуючі Добродії: В. Мандзюк і М. Малимон по $2.00; Ксеня Пелех, Евдоня Пелех, О. Вовк і Г. Вовк по $1.00; С. Вовк і М. Стислонський по 50 ц. — Разом $9.00

Разом $69.05

З перенесеня (ч. 6) $318.53; з дня 9 лютого виносить **ЗАГАЛЬНИЙ СТАН $387.58.**

Спростоване ошибки. В виказі Жертводавців (ч. 5) з місцевости Провиденс, Р. Ай., прочитано помилково назвиско п. Григорія Болюха, який зложив на „Рідну Школу" жертву в квоті $1.00. Загальна висота сеї виказки виносила $16.00, з чого покрито місцеві видатки в сумі $1.00, а прислано до редакції $15.00, як се було зі оголошено. — Адміністрація.

ВСІМ ЖЕРТВОДАВЦЯМ В ІМЕНИ „РІДНОЇ ШКОЛИ" ЩИРЕ СПАСИБІГ!

ДОПИСИ.

З DETROIT, MICH.

Народна робота. — Аматорські вистави.

Щоб познакомити загал американської України про житє, яке ведеть ся тут у нас, хочу описати покищо одну лише картину з сього житя, а то аматорські вистави. Майже до року 1912. тутешня Україна не давала жадної ознаки житя народного. Були вправді якісь незначні зачатки, однак все те було майже непомітне. Переважна часть нашої молодїжи, взагалі молодшого поколїня, стидались навіть говорити рідною мовою, а уживала мови польської, ба, були навіть членами польської армії (яка тут є сильно зорґанізована) і розуміє ся присягали, враз повстання Поляків, іти бити ся з московським чи там австрійським царем, хоч в їх війську служать власне їх рідні брати. Належали деякі з нас до „косцельних брацтв сьв. Ружаньца", а деякі услугували попам в костелах і вилизували польські лямпи...

Але часи змінюють ся. І у нас дещо змінилось. Поволи, деякі почали показувати ся одиниці, яким лежали на серци не блискучі „узки" польського мундура, а добро свого народу. Почала ся орґанізація і з часом витворилось досить споре число брацтв з рідних товариств. Почали давати аматорські вистави і концерти, які давали в польських галях, бо своєї не було. З часом і тутешня парохія, зросла в силу, а за стараннєм кількох сьвідоміших людий збудувала також свою галю. Радість запанувала між нами, що маємо вже свою хату. Посипались концерти в честь Шевченка, Лисенка, Шашкевича, Франка, пішли ряди представлень як: „Наталка Полтавка", „Украдене щастє", „Наймичка", „Ой не ходи Грицю", „Учитель". Виробились також гарні артистичні сили, яких і сцена правдивого театру не повстидала би, повстала своя українська банда, так много інших корисних культурних причесла нам своя хата.

Та біда не спить, а кожда добра справа має своїх ворогів. Таке і в нас. Всї тут давні польські драгуни, уланн і алилуйчики рідного роду, потрохи понавертались, гопулись пястуком в груди і стали патріотами нашими, а з часом і стали урядниками парафії та провідниками цілої детройтської України (за таких вони сами себе вважають). І тепер аж показалось, до чого доводить польський мундур та польські інтриги. Всїх тих, котрі найбільше причинились до збудованя сеї галі, і взагалі для добра цілого загалу, усунено і заборонено їм вступу на галю, хоч вони є такими парохіянами, а може й лїпшими ніж самий високодостойний уряд парохіяльний. Нічим для них співи, концерти: все те дурничка. „Як я мам в руці книжку (молитвослов), то ся лїпше помолю, як ви пасопаєте". Коли з нагоди Рідзва Музичний Кружок відіграв ораторію: „Ніч Вифлєєська", то славний уряд не позволив собі на підносі більше як свої танці „темецькі собі сьвяткє" (як їх наші єгомость сам називають). І на то ці ватаги намагав ся сцінити, був, але на щастє, до того не прийшло та нарід научений, пізнав красу своєї пісні; він вповні зрозумів вагу представлень; він став домагатись частїйших представлень. Комітет знова побачивши, що з того можна мати гарні доходи, давай натискати на теперішнього дяковчителя, щоби сей давав представлення і концерти що місяця по одному, бо иначе „герайт". Той вміцця так годив ся і дня 25 с. м. виставив першу штуку, Кропивницкого драму: „Дай серцеві волю, заведе в неволю". Штука сама собою гарна, однак досить тяжка до виведеня навіть для вправних аматорів, сим разом вийшла не конче то добре. Примірок, на сцені тратє ся 4 р., а публика ніщо не тає себе: до того роля річ, не можучи навіть пізнати дієвих осіб. Актор, граючий ролю Микити, так набив собі в голову свої ролі, що свого суперника Семена довший час зове Микитою. Хоче примірком досолити Одарці, а самий ходить собі по сцені, наче австрійський ковнір на варті: десять кроків вперед і стільки само назад; а вже прямо фальшиво виглядав, коли просив Марусю, щоб викликала йому Семена. Трошки більше рухів обома руками було надало сій ролі иншого характеру. Роля Івана горувала над всіми иншими, лиш в послідних двох діях слідне було у нього умученє, чи неохота; однак виконавець сеї ролі був справді виспиний до прочих. Роля Одарки вийшла досить слабо: ся-ж нїяково [illegible] і житя слобожан ліпше [illegible] вкраїнця, трас знання, що не має поняття про українську мову. Про инші ролі не варто і згадувати. З того вийшло таке, що богато людий пішло до дому, не знаючи навіть провідної гадки, не то, щоб винести якусь моральну користь.

Нехай однак аматори не зражають ся сими кількома увагами, бо я не руководжусь жадною непавистю, а лежить мені на серци краса нашої чудної драми, котру на нашій сцені скривджено. Чия в сїм вина, самі лїпше знаєте.

Очевидець.

З LITTLE FALLS, N. Y.

Хто провинив?

Доносять, що великий непорядок провадить о. Василевич, тож прошу послухати, що вам напишемо. Прийшов я в неділю до церкви на Службу Божу. Дивлю ся, люди молять ся і я помолив ся та чекаю на науку. Став о. Василевич науку казати і більше нічого не мав на науці, лише за Ютицькі і Літле Фолські комітети і хотів розпочинати мітинґ в церкві, але йому не позволили комітетові, бо статут гр. кат. церкви так не описує, аби в церкві мітинґи відбували ся, бо церков є для молитви. Ми знаємо, що маємо слухати сьвященика, але тільки Божих слів, а не таких як вони говорять в Божім місци, бо такі слова можна говорити в сальоні коло бари, а не годить ся в церкві перед престолом; ті слова можна говорити з пастухами, що пасуть вівці, що мають розмову під лопухами.

О. Василевич, котрий призначений до парафії в Літле Фолс, Н. Й., забув, чи не знав, людям дати знати, що припадає сьвято урочисте. В тижни припадало сьв. Димитрія, друге сьвято було Пилипа, 3) Анни Зачатіє, 4) припадало сьв. Йоана Хрестителя; сьвятили воду, але о. Василевич байдуже собі, бо він дбає тільки о свою кишеню, щоби наповнити.

Річ природна, що о. Василевич повинен поступати як Ісус Христос сказав: Ідіть зі мною і вступайте у слїди мої, а будете такі справедливі, як я єсьм!

Хлібороб, член Р. Н. С.

З CROMPTON, N. J.

Аматорська вистава.

Коли попаде нам в руки наша мила часопись „Свобода", то все бачимо, що галицькі Русини в Америці по всіх місцевостях не сплять, а беруть ся до народної праці.

Тож і у нас є такі люди, котрі хотять і можуть зробити те саме, що і другі. Дня 24. січня с. р. відіграли ми представленє „Замрачений сьвіт". Хоч була непогода, мимо того мали ми галю заповнену доволі, як Русинами так і Поляками. Присутні були дуже вдоволені. Представленє розпочало ся о 7 годині вечером. Наш гість з Вунсокет, Лука Семенів, в часі перерви виголосив красну деклямацію, з чого публика також була вдоволена і нагородила його оплесками. На остатку відсьпівано пісню „Ще не вмерла Україна", а потім присутні розійшлись домів. З сего місця складаю всім аматорам щиру подяку і желаю дальшого успіху в праці. Таксамо і нашому провідникови представленя п. О. Кравчукови велике спасибіг за труд також не малий.

Григорій Притула, секр.

З AMBRIDGE, PA.

Кільна слів під розвагу Українцям в Ембрідж, Па.

Ембрідж, се гарний, веселий та здоровий плейз. Робота тут іде все добре, люди не зле заробляли, тож їм весело жило ся. Поволи почали доробляти ся, будувати власні доми, щоби не бути до смерти комірниками, стали закладати власні склепи, щоби своїми грішми не набивати кишені чужих, зачали гуртувати ся в Руськім Народнім Союзї. одним словом починали розуміти цїль, для якої покинули рідну землю і прийшли до сього краю свободи. І серце радувало ся, коли чоловік глядї на тих недолею прибитих вигнанців, як вони поволи підносили свою голову в гору, як свобіднїйше віддихали і переконавши ся, що не тяжить на їх карку польсько-шляхотське ярмо, почули себе свобідними, незалежними людьми. Та ба! Коли кирпнники є по цїлім сьвіті! Не бракло їх і в Ембрідж. Найскорше дали о собі знати московські темнолоби. Збудували собі шанду, виставили на пїй хрест і спровадили російського батюшку, а той зачав вщіплювати в їх підлі серця отруту тай поволи-поволи поробив з них найвірнїйших поклонників і приятелів царського кнута. Але на саме Різдво покинув „бородатий" свою череду. Видко переконав ся цар, що шкода видавати рублї на таких темних галицьких „хахлів" і череда остала ся без провідника. Пора би людям отямити ся та пійти слїдами тих правдивих Москалів, котрим остогидли вже „московські благодати" і вже разом з нами в нашій церкві Бога хвалять. Але правда, „янїчари гірші Татар", каже пословиця, тож і наші темнолоби ледви чи побачать коли правдиве сьвітло.

За зрадниками віри і народа показали свою дурну голову другі кирпнники. Не всмак їм було, що народ орґанізує ся в нашій орґанізації. та давай до боротьби. Завязали якесь брацтво, назвали його „Гайдамаки" (на глум нашим славним предкам) і розпочали правдиво чортівський танець. Але не довго гуляли. Чесні люди, побачивши їх брудну роботу, плюнули на них та вернули ся назад до свого Р. Н. Союза, а проводирі кпринї розлїзлись по инших плейзах шукати наживи на темнім народі. У нас осталось їх ще кільканайцять, та на них вже ніхто й уваги не звертає. Правда, відізвав ся оув недавно один в „Гайдамаках", але цїлком не мудро, бо написав о радикалїзмі, соціялїзмі і клерикалах, до того вмішав ще Франка, а то все так помотав, що певно й він сам того не розумів. Та вони пропали для народної ідеї, бо в них живіт одинока цїль житя. Тож цур їм, тим кирпнникам, поговорім радше о чесних горожанах. А є їх в Ембрідж до 2.500 душ! Гарне число, правда, однак і ті ще донедавна не були під кождим зглядом „олрайт". Але їм не можна брати того за провину. Нема згоди між інтеліґенцією, то якже можна вимагати від малопросьвічених або неграмотних? Були незгоди по инших плейзах, чомуж би і їм остати позаду. Але слава Богу і до нас заглянув ангел спокою. Незгода поволи щезає, погляди вирівнують ся, люди горнуть ся до купи та думають і радять ся над поліпшенєм своєї долї на чужині. Укладають пляни і їх поволи переводять в житє. От 10 січня с. р. відбуло ся у нас представлене штуки „Лихий день". Кружка аматорського у нас поки-що нема, але сьвідомі одиниці розібрали ролї та вивязали ся з них під кождим зглядом знаменито. По представленю відсьпівано кілька пісень, яких численна публика слухала з запертим віддихом. А співали наші дїти. Голоси їх чисті, мов соловіїв, тьохкали і переливались та захоплювали солодким чаром душу і серце. Тому то й публика по відсьпіваню „Ще не вмерла Україна" не хотїла опускати галї, бо жаль було тих гарних хвиль, які перший раз довело ся їм так любо пережити. Я глянув по зібраних і жаль стиснув за серце. Нас в Ембрідж так богато, а у ту сьвяточну хвилю не зійшли ся всї. Чомуж воно так? Де шукати причини нашої байдужности до всього, що красне і добре? Збудїмо ся вже всї та забираймо ся до роботи, щоби не було пізно. Бо за тих кільканайцять лїт ми нічого не придбали. Дїти наші не мають де вчитись, ми не маємо де зійти ся поговорити, заспівати та чогось корисного довідати ся. А до представленя все будемо приготовляти ся в мокрій, нездоровій пивници? Подивіть ся на камениці, які повибудовували собі сальонїсти та погадайте, що ми не одну сотку на неї зложимо. В єдности сила! Тож гуртуйте ся, горнїть ся всї до того, що зачало ся робити! Нехай у всїх нас буде одно серце, одна гадка, одна цїль, до котрої всї маємо стреміти, а тоді, коли всї в єдности і любови будемо іти постепенно до висвободженя з темноти, а зближати ся-мемо до просьвіти, тоді „Усьміхнеть ся Мати, заплакана Мати".

Член Р. Н. Союза.

З PHILADELPHIA, PA.

Привіз зі собою хрунївство зі старого краю.

Ще менше можна дивувати ся, коли який Русин бідолаха в старім краю перейде на польське або удає Поляка, бо там жиє він в нужді і в польськім ярмі, але з дива не можна зійти, як такі хрунї трафляють ся тут на свобідній американській землї. Адже тут люди не бідують, не терплять нужди, жиєть ся їм добре і не терплять польської неволї, не мають над собою анї польських намісників анї старостів анї шандарів. Тож яко вільні горожани повинні Русини бодай на американській землї почути у собі достоїньство чоловіка. Але що вдїяти, коли є такі одиниці, що і тут в Америці остали ся хрунями і польськими наймитами, хоч не потребують стояти о польську ласку анї не мають потреби бояти ся польського канчука. А є такі руські одиниці — на щастє їх мало — котрі ще хвалять ся, що вони ляхомани, так наче би се хрунївство і рабство, яке вони привезли через воду у своїй крови, було не знати яким скарбом. Сей хрунївський скарб, то сором для чоловіка, коли він чує у собі ще бодай крихітку людського достоїньства. І такі одиниці повинні ми оминати на кождім кроці, аби дати другим відстрашаючий примір. Тут у Філядельфії є один такий Русин, що відрікаєть ся свого народа і ще тим чванить ся. Се Плятон Височанський, родом з Височка вижного, турчанського повіта в Галичинї. Він охрестив свою дитину в польськім косцьолї та хоче мати з неї ляшка, а самий пхаєть ся теж межи ляшню і читає польські ґазети та ще перед другими сим чванить ся, а наші люди не бачать сього хрунївства і говорять з ним. Але може небавком прийде час, що й у нас будуть уважати хрунївство народним злочином! Тодї буде менше хрунїв, а решта їх сховаєть ся перед людьми по норах.

Простий робітник.

ВІД РЕДАКЦІЇ: Отже найшов ся в Ню Йорку гурток людий, який постановив придбати дещо фондів на „Рідну Школу" не дорогою звичайної „жебранини", але виставою знаменитої і оригінальної драми, що осьвічує в ярких красках акт з 12 цьвітня 1908 року. Чи треба ще заохочувати осібно нашу громаду до участи на сїм представленю? Думаємо, що кождий і кожда з нас піде на се представленє охотно, бо побачимо на сцені гарну й цікаву своїм змістом річ, а крім того допоможемо ще матеріяльно „Рідній Школї", котра тепер находить ся в дуже скрутнім положеню, а котрої упадку ніхто з нас чейже не бажає. Се преці великий ювилейний рік на всїй соборній Україні, то якже нам відтягати ся в тім часї від сповненя свого народного обовязку?!

Зачуваємо, що „Українська Театральна Трупа в Ню Йорку" має намір обїхати з своєю виставою цїлу нюйорську околицю, а всї призбирані з сих вистав гроші підуть до одної каси на фонд **„Рідної Школи" в Галичинї.** Гарна се робота і цїль хороша, а від нас залежить [illegible] бітя людям доброї волї.

Ми певні про найкращі успіхи „Української Театральної Трупи в Ню Йорку", [illegible] кою сего такі імена, як: Шевченко, Січинський і „Рідна Школа".

КАЛЄНДАР.

ЛЮТИЙ.

н. ст.	Дні	РУСЬКІ СЬВЯТА	с. ст.
12	Ч	Трох Сьвятителів	30
13	П	Кира і Івана безсребр.	31
14	С	Лютий. Трифона	1
15	Н	О Блудн. сині. Стрітенє Госп.	2
16	П	Симеона Богоприємця і Анни	3
17	В	Ізидора Пелюзіоти	4
18	С	Агафії мученниці	5

НОВИНКИ.

З Америки.

— **Міліони неграмотних.** Підчас нарад над законопроєктом Бурнета стверджено, що в Злучених Державах Північної Америки є 7,789.000 анальфабетів; з того 5,516.000 має понад 10 літ, а 2,273.000 понад 21 літ. Нехай же Бурнет передівсім займеть ся сими анальфабетами; нехай постараєть ся о заложенє шкіл для них, а коли вже не буде зовсім анальфабетів у Злучених Державах, щойно тоді може заняти ся анальфабетами-імiґрантами.

— **Чи їхати тепер до Америки?** В останних місяцях збільшило ся число імiґрантів у Злучених Державах Північної Америки, а особливо богато приїзжить з Австрії, з Угорщини, з Балкану, з Італії і з Росії. Гонить їх нужда в рідним краю, яка особливо дала ся в знаки сього критичного року. Одначе і тут вони не знаходять того щастя, за яким шукали, бо тут не лише що нема для них праці, але і без них є доволі безробітних. Отже приїздять до нового краю на нову нужду. В зимі звичайно у Злучених Державах є якаєсь скількість безробітних, а се з тої причини, що звичайно на селах нема вже роботи і сільські робітники ідуть до фабричних міст глядати праці. А сеї зими крім того є ще друга причина, а саме загальна економічна кріза, яка відбила ся і в Америці та спричинила занепад у промислі і відобрала соткам тисяч робітників занятє. У відносинах в сім напрямі — як ми про се пишемо в статі п. з. „Армія безробітних в Америці" — зачнеть ся поправа аж на весну, тож поки вони не змінять ся, не порадно їхати новим еміґрантам до Америки.

— **Боротьба корабельних товариств.** Наслідком взаїмної боротьби карабельні тов-а „Північно-німецький Льойд" і „Гамбурґ Америка Лінія" — як ми вже писали — знизили ціну карт їзди III. клясою з Европи до Америки на 25 дол. (а з Америки до Европи на 17 дол.) Тепер же лінія Кунард знизила ще більше ціну корабельних карт III. кляси, бо на 22 доляри із західної Европи (з Гамбурґа, Бремен, Ротердаму), а на 27 долярів за дорогу II. клясою з Росії (з пристани Лібави) до Америки.

Одначе тепер — як доносять телєграми з Відня — заносить ся на закінченє сеї боротьби. Власне до Відня приїхали тепер директор „Гамбурґ-Америка Лінії" п. Баллін і „Північно-німецького Льойду" п. Гайнекен на нараду з австрійським міністерством торговлі в справі еміґрації з Австрії. При сій нагоді обговорюєть ся також справу погодженя обох сих корабельних підприємств і сподіють ся, що прийде до згоди. Коли би так покінчила ся віденська конференція, то ціни корабельних карт знова підуть в гору.

— **Імiґрантів до Злучених Держав** привезли кораблї в січни сього року 33.518; третину сих імiґрантів привезли два німецькі корабельні товариства „Північно-америк. Льойд" і Гамбурґ-Америка Лінія". Торік у січни привезли кораблї до Злучених Держав 36.959 імiґрантів.

— **На Еліс Айленд.** Дня 5 с. м. чотири пароплави привезли на Еліс Айленд 1.600 імiґрантів. Перед приходом сих кораблїв ще 150 людий з попередних кораблїв не переслухувала інквізиційна комісія, а 420 осіб було замкнених в карцерах; часть з них ждала ще на свояків з Америки, котрі мали їх відібрати під свою опіку, а часть на рішенє комісії мала вернутись до Европи. Загалом в сю пору було усїх задержаних осіб на Еліс Айленд 820. Се число з кождим днем побільшаєть ся, бо відправа придержаних відбуваєть ся поволи.

— **Єпископи відповідають перед судом за заказ читаня часописи.** З Мілвокі, у стейті Вісконсін, доносять, що часопись „Курєр Польскі" виграла 23 січня с. р. в суді процес против єпископів дієцезії Мілвокі, котрих обжалувала о $100 тисяч відшкодованя за те, що клятвою за читанє сеї часописи шкодили її підприємству. На підставі судового вироку архієпископ Месснер буде мусів відповідати перед цивільним судом за закид конспірації і бойкоту, який йому закинула згадана висше часопись.

— **Сім літ за Кравченка.** З Вінніпеґу в Канаді доносять, що полісмена Ріда, котрий признав ся, що помагав Кравченкови при утечі з вязниці (про що було в 6 ч. „Свободи"), засудив поліцийний судія Мекданал на кару 7 літ вязниці.

— **Вінчанє п. Н. Ваверчака.** Дня 29 січня, в четвер с. р. відбув ся в ньюйорській церкві шлюб п. Николая Ваверчака, знаного патріота цертамбойського і урядника Р. Н. Союза. Акту шлюбного довершили Веч. Отці: Підгорецький, Чаплинський і Коритовський. По шлюбі відбув ся вистаний обід в апартаментах п. Кокошки. На се принятє було запрошене крім сьвященьства лиш дуже маленьке число приятелів і найблизша родина. Кілька годин проминуло серед милої забави, а на спомин сего дня зложено на „Рідну Школу" на руки ц-ні молодої, Антоніни Ваверчакової $7.50. Паньству новоженцям кличемо: жиїте многая літа!

ГЕКЕЛЬ, ТЕПЕР 80-ЛІТНИЙ СТАРЕЦЬ, СЛАВНИЙ З ПРАЦЬ ПРО ПОХОДЖЕНЄ ЧОЛОВІКА.

Ернест Генрик Гекель, звісний німецький учений на поли науки природничої і зоольоґічної, якого наукові праці про походженє житя принесли йому сьвітову славу, осягнув саме 80-тий рік житя. Він уродив ся дня 16 лютого 1834 р. в місті Потсдам. Від р. 1862 до р. 1909 був професором зоольоґії на університеті в Єні. Гекель є загорілий прихильник теорії Дарвіна про еволюцію. Він вірить, що людська порода походить від малпи висшого типу. Один з його найбільше популярних творів має титул „Загадка вселенної", написаний в р. 1900. В нім подав Гекель наукову розвідку про житє, смерть та устрій сьвіта в спосіб незвичайно ясний і живий. Гекель є тут представлений з кістяком передісторичної людини.

Зі старого краю.

— **В справі виборчої реформи** до галицького сойму подають німецькі часописи телєграму з Відня, буцїмто Поляки порозуміли ся вже з Українцями та згодили ся на виборчу реформу і на український університет. Ся вістка не конче виглядає на правдиву, бо годі повірити, аби Поляки, котрі не хотіли згодити ся на одну річ, нараз несподівано згодили ся аж на дві. Щодо виборчої реформи, то головна ріжниця полягала у тім, що Українці домагали ся двох членів краєвого виділу на загальне число 7-ох членів, а Поляки давали їм 2-ох на загальне число 8-ох членів. Опісля ходили чутки, що обі сторони годять ся на посередний вихід, а саме, щоби Українці дістали 3-ох членів краєвого виділу на загальне число 11. Чи тепер порозуміне осягнено (коли взагалї осягнено) на сїй основі, ще не знати.

— **Спільний здвиг.** Шевченківський здвиг на спомин 100-літних роковин уродин Т. Шевченка відбуде ся у Львові в червни спільними силами товариств „Сокола Батька" і „Укр. Січового Союза". Провід дає 5. Секція ювилейного комітету, котрої провідниками є п. Іван Боберський і др. Кирило Трильовський.

— **До Шевченківського ювилею на російській Україні.** До міської управи міста Новоросійска з численними підписами надіслано заяву, щоби 9 марта з 100-ті роковини народженя Т. Шевченка назвали його іменем школу, переіменували Мисхакську улицю в Шевченківську, асиґнували гроші на придбанє дешевого „Кобзаря" для безплатної роздачі ученикам і дозволили поставити в Царськім саді погруде поета. — Готуєть ся до ювилею і місто Полтава. 10 марта там думають уладити великий Шевченківський вечір. Хор товариства „Боян" вже почав готовитись до сього вечера.

— **Київська міська рада і Шевченківський ювилей.** Київська міська рада розглянула петицію жителїв Київа й ухвалила вшанувати память Т. Шевченка. Для вшанованя вибрала спеціяльну комісію з радних київської міської ради. Постанову ради про вибір сеї комісії вже дозволив виконувати київський губернатор. Засїданє комісії відбуло ся кілька днів опісля. На засїданю вироблено програму вшанованя памяти Т. Шевченка.

— **Прикра вістка.** З міста Борзни на російській Україні доносять до київської ґазети „Рада", що сими днями в лїцитаційній галї розпродано музей Панька Куліша, бібліотеку і самий будинок.

— **Запис селянина-анальфабета на школу.** Перед кількома тижнями помер в селї Красносільцях (збараського повіта в Галичині) господар Марко Бобесюк; не вмів анї читати анї писати. Часто нарікав перед знакомими на свою лиху долю, котра держала його в темноті, котру називав він сліпотою. Любив слухати читанє, чи то ґазети чи книжки. Відчуваючи на собі прикрі наслідки неграмотности, записав бл. п. Марко на смертній постели один морґ поля на місцеву школу. Чистий дохід з того морґа має бути для місцевих убогих школярів, котрі задля убожества своїх батьків не можуть користати зі шкільної науки.

— **Задержанє еміґрантів в Галичині.** З Відня телеграфують, що у Львові й инших галицьких містах задержано на зелїзничих стаціях богато молодих людий, котрі хотїли їхати до Америки. Мали вони буцїмто підроблені пашпорти і хотїли втїкнути перед військом. Розведено проти них карне доходженє.

— **Страйк друкарських складачів в** Австрії скінчив ся дня 1 с. м.

— **Пригода на сьвятї Йордану.** В часї сьвяченя води на Днїстрі в Розвадові в Галичинї заломив ся в однім місци лїд і 18 осіб пішло під лїд. На щастє трохи низше була досить велика полонка і всїх потонувших виловлено живими при помочи держалнів від хоругвів.

З широкого сьвіта.

— **Москалї хотять фонетичної правописи.** На I. всеросійськім зїзді народної просьвіти, який недавно відбув ся в Петербурзї (про сей зїзд писало ся вже в нас в попереднім числї з нагоди його постанов у справі українських шкіл), ухвалено також резолюції, в яких зїзд домагаєть ся, щоби державна дума і царське академія наук переробили заходи для заведеня фонетики у російській правописи. Се лишнє в Росії не є новостю, бо вже перед 9 роками царська академія наук заявила ся за фонетикою (за фонетикою заявило ся було 42 членів, а проти 8 членів), але виступив проти сеї реформи сьв. Синод (зверхна власть російської православної церкви) і полагода справи проволікла ся ще на якийсь час.

— **Кілько земства в Росії видають на букву „ѣ"?** В українській часописи „Світло", яка виходить в Київі, читаємо ось-що: „Нїодна буква російської азбуки, навіть більше, нїодна буква письменности всїх віків і народів не користувалась і не користуєть ся такою пошаною і увагою, як руське „ѣ". Наоколо „ѣ" складались цілі леґенди; з приводу неї збирають ся зїзди; нарешті, через неї пролито море слїз наших школярів. Імператор Петро I., переробляючи церковну азбуку на „гражданку", не успів, як сьвідчить леґенда, дійти до „ѣ", бо його в сей час кудись викликано. I „ѣ" лишилось, не вважаючи на збройні походи проти него в російській азбуці. Як обчисляє „Казанская Газета", для вивченя літери „ѣ" учителї, з невеликими навіть симпатіями до сеї букви, мусять затрачувати не меньше 35 годин. Коли кожда година в земських школах Казанської губернії коштує 2.220 карб. 36 коп., то одну тільки губернію вивченє букви „ѣ" коштує 77.922 карб. 60 коп.

— **Папська столиця проти танцю „танґо".** Ґазета папи римського „Оссерваторе Романо" містить письмо римського вікаріяту до духовеньства, яке стверджує, що також в Римі свобода преси, театру і моди зазначуєть ся щораз більшими промахами проти публичної і приватної моралї. Тепер хочуть також в Римі завести танець зза моря, який і назвою і введенєм обиджає почутє стиду і з сеї причини заборонили його у своїх територіях князї церкви навіть в протестантських краях. Письмо звертає увагу духовеньства на сей танець і кінчить надією, що вірні в Римі злучать ся разом проти неморальности в кождій формі.

— **Потайний шлюб королевича.** В столиці Данії, Копенгазі, викликало сензацію подруже сина данського короля. Оженив ся він потайки з дамою двору італїйського короля. Вінчанє відбуло ся недавно в Торіно. Королївська данська пара в розпуцї, бо хотїли оженити сина з одною з княжних одної королївської родини.

— **50-лїтний ювилей російського земства.** Розпорядок російського міністерства внутрішних справ пригадує заведенє земств царем Александром II. і зреформованє їх Александром III. та висловлює подяку всім, хто причинив ся до діяльности земств.

— **I пяна Росія проти горівки.** Росія, яка третю часть державних податків має з піяньства, хоче тепер трохи протверезити ся. Тепер у Петербурзї в державній радї (російське висше законодатне тїло) радять над управильненєм продажі горівки. При сїй нагоді в палатї забирало голос богато бесідників і подавали дуже богато разячих прикладів з розпіячуваня російського населеня. За тим, щоби зарадити піяньству в Росії, промовляв також горячо бувший президент міністрів ґр. Вітте. Після нового закона продаж горівки могла би відбувати ся тільки від години 9 рано до 11 в ночи по містах, а по селах лиш до 6 вечером. Крім того не вільно буде продавати горівки в урядах та в ресторанах театрів, концертових галь, кінотеатрів і публичних городів.

— **Передплатники ґазети з примусу.** З Росії доносять: В Ковні на Литві третий рік виходить російська ґазета „Литовская Русь", орган православного брацтва, на чолї якого стоїть єпископ Елевферій. Передплатників ґазета не має. Через те єпископ Елевферій удав ся до губернатора з прошенєм придбати для ґазети передплатників в громадських урядах та міських управах, яких в губернії більше ніж пятьсот. Ґубернатор признав се прошенє слушним і негайно видав належний циркуляр, в якім пише: „Вважаючи се видане дуже корисним і дбаючи про можливо більше поширенє його між населенєм порученої менї губернії, я наказав редакції „Литовської Руси" висилати в 1914 роцї ґазету всїм міським і сільським управам. Належну передплату негайно треба вислати до редакції ґазети".

Революція в Мексику.

Останні оборонні зусиля Гуерти.

В поміч мексиканським революціонерам прийшов розпорядок президента Злучених Держав Вілсона, яким він зніс заборону вивозити оружє до Мексика. Сей розпорядок розлютив Гуерту, бо тепер революціонери легше дістануть оружє і — як доносять телєграми — хоче він наложити подвійне цло на всї товари, привожені зі Злучених Держав. Одначе се мало йому поможе, бо він вже майже цїлком втратив власть зі своїх рук.

Мексико місто, Мексико, дня 8 лютого. Під Тампіком ведеть ся завзята битва. Військо Гуерти укріплює свої шанцї, але мусить щораз то подавати ся в глибину міста. Тепер сподїваються ся там ґенерального приступу революціонерів на місто.

Вера Круз, Мексико, дня 9 лютого. Мексиканське правительство сконфіскувало пасцільно всї засоби нафти у Вера Круз, які були продані анґлїйському зелїзничому товариству.

Мексико місто, Мексико, дня 9 лютого. Тут є всего на 6 днїв опалового матеріялу для зелїзниць; опісля зелїзничий рух цїлком устане і місто Мексико буде відтяте від сьвіта.

Мексико місто, Мексико, дня 10 лютого. Мексиканські революціонери ведуть переговори з Францією в справі закупна двох воєнних кружляків.

„SVOBODA" (LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
Published every Thursday at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
TELEPHONE: 498 JERSEY CITY.

Published by The Little Russian Nat'l Union of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor. 83 Grand St., Jersey City, N. J.

A. SAWKA, manager. 83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year. Single copy: 5 cts.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Оплачувати газету треба завсіди з горы.

Гроші треба посилати в реджестрованім листі, або через експресовий або почтовий моні ордер. Моні ордер, то є грошевий переказ, котрий дістанете від почтаря або агента на експресовім офісі, пишіть на нашу адресу, бо без того ми не годні тратяй дістати.

Дописи просить ся писати лишень на одній стороні картки. Дописи, неприготі до друку, нищить ся, коли з гори не було назначено, що жадає ся їх звороту і не було залучено марок на зворот.

За всі оголошеня (адвертайзменти), поміщені в „Свободі", Редакція не відповідає.

Хто викликує борбу?

XI.

До „Свободи" за її народну політику причінив ся був і пітсбурєський „Rusin", який дістав за се належну відправу в 23 ч. нашої часописи (з 8 червня 1911). В тім самім числі появило ся „Спростоване" одного з сьвящеників, що був присутний на зїзді духовеньства в Філядельфії, яке кувало засуд смерти на Р. Н. Союз і його урядників. Звіт з сего зїзду був представлений невірно відомим Spectator-ом в „Заокеанській Руси", а сьвященик-народовець почував ся до обовязку сї ложні ревеляції спростувати. Про сей самий зїзд, а зглядно про деякі його ухвали, є осібна згадка і в 24 ч. „Свободи" (з 15 червня 1911), а її наголовок: „Business before pleasure".

В тім же (24) числї находить ся обширна статя п. н. „Не можу мовчати", яку написав також сьвященик. Автор полємізує з редактором „Заокеанської Руси" і між иншим ставить йому отсї питаня, на котрі зараз відповідає: „Хто становить нарохіян наших церковних громад? — Члени Р. Н. Союза!!! Хто побудував храми Божі? Чи може тії, що втікають від „сосаїд", а тільки збивають гріш, щоб як найскорше до краю вернути? Ні! Члени Р. Н. Союза! Хто найбільше зложив жертв на катедру і резиденцію епископську? Чи може приклонники „Шершеня", „Союза", „Гайдамаків" або „Правди"? Ні, добродію! тільки члени Р. Н. Союза! Чи се не хлопоманство, бавити ся в музиканта на струнах релігійности руського народа?" На иншім місци сеї знаменитої своїм змістом статї читаємо таке: „Наприкінци своєї повної злоби дописи кличе п. Spectator: „Навіщо називско руського Епископа ставите на найголовнійшім місци в „Свободі"... Викиньте, каже, те називско звідтам, не пхайте бісерів до болота!! Зрозуміли?!" Відповім на се коротко. Хто розчинив болото? Чи не протестовичі против марного слова „ніп", добачивши в тім слові „обиду маєстату"? Чи не контрольори і редактори „Душпастиря" і „Заок. Руси", а відтак і п. Spectator? Не робіть болота, то не буде „бісер" в болоті!! Зрозуміли? Хто затягнув „бісер" в болото, хай тепер витягає!"

В тім часі відбуло ся одно із звичайних засідань Екз. Комітету Р. Н. Союза і Контрольної Комісії. На тім засіданю перенер председатель Контр. Комісії о. В. Балог внесене, щоби гол. уряд Р. Н. Союза заключив з епископом мир. Двох членів Екз. Комітету удали ся після того до Філядельфії і там в епископській канцелярії заключили з еп. Ортинським письменну умову в двох примірниках: один лишив ся у епископа, другий взяли з собою вповновласники Р. Н. Союза. Результатом сеї угоди була статя „Хай буде мир", надрукована в 25 ч. „Свободи" (з 22 червня 1911). Подаємо тут сю статю дословно, щоби наші читачі ... що уряд Р. Н. Союза не хотів і не викликав пізкої борби з епископом і його духовеньством, а стремів радше усіми силами до поєднаня та злагоди з тими, котрим уроїло ся, що урядники Р. Н. Союза се самі „попоїди" (так називав їх редактор „Заокеанської Руси").

ХАЙ БУДЕ МИР!

Всяка борба, якаб вона й не була, в якій формі і якими способами вона і не велаб ся, не належить до благодатних. Борба приносить необчислені шкоди обом сторонам, без згляду на се, чи вони вийдуть побідниками чи побідженими. Користи збирає лиш „той третий", що стоїть на боці, і регочучи ся, вихісновує ослаблене борючих ся.

Коли такі плоди видає борба ведена між двома противними собі націями, народами чи суспільностями, то тим гірші, тим страшнійші лишає по собі наслїдки всяка борба, ведена членами одної нації, ведена синами одної матери. Така борба між одиницями чи партіями одного народу, не приносить сему народови найменчої користи, але його загибіль; в очах людий просьвічених вона приносить нечесть для цілої нації; з такої борби користають лиш народні вороги, і легко розбитий роздорами народ беруть під закони і заковують в національну й економічну неволю.

Послїдні часи народного житя у нашій заморській вітчині принесли таку ворожнечу поміж членами нашої Суспільности. Вивязала ся, вже не полєміка, але братовбийча міжусобиця, з одного боку поміж „Свободою", а тимсамим і її приклонниками з поміж нашого народу, а з другого боку „Заокеанською Русию" та „Душпастирем", з їхніми сторонниками і людьми, гуртуючими ся коло сих часописий. Хто дав притоку до борби — не тепер пора і нагода в се входити. Ми констатуємо лишень, що ся борба, як і всяка борба взагалі, відбивала ся некорисно на житю-бутю нашого люду, потягала за собою наслїдки, які колись моглиб принести народови необчислені шкоди, відбити ся болючо на слабкім народнім організмі. І се було хиба аж надто важною причиною, щоб перекувати меч на леміш. А розлогий і запустілий наш народний переліг, а щирих робітників на пьому так мало!

Хай отже буде мир! По бурі благодать сонця. Ми-ж сини одної, безталанної Неньки-України, чи в обойчиках і реверендах, чи з закоченими рукавами, з молотом в жмені! Отею засаду ми визнавали цілий час, во время злощасної борби, сю засаду ми завсїгди отверто проголошували, сю засаду повторюємо і днесь: не узнаємо засад діленя дітий одного народу на касти або кляси, коли їх злучила спільна, непохитна, а безкористовна любов до свого народу! Днесь отся любов до народа, отсе баманє добра і щастя поневоленому своєму людови, нехай стане у нас спільнійше від всїх контрастів і противеньств, які неминучо приносить зі собою житє. Згода і любов нехай запанує на нашій заморській Україні і спільна, рівна праця над піднесенєм поневоленого народу нехай стане тим мостом, що получить нерозділно дві, одинокі у нас суспільні кляси, робітників і сьвященьство.

Для цікавих людий наводимо тут дословно (лиш з найконечнійшими ортографічними поправками) текст умови, заключеної між двома представителями Р. Н. Союза і еп. Ортинським. Написав сю умову своєю власною рукою сам епископ. Ось як звучить ся умова:

Рішенє з нагоди полєміки між сьвященьством а урядом Р. Н. Союза.

Отсим порішено дня 16-го юнія 1911 на сходинах представителїв Р. Н. С. з Преосьвященним Кир Сотером слідуюче:

1. Весь спір полємічний в часописи так „Душпастирі", як і „Заокеанській Руси" з слідуючим числом зовсїм покінчений. Се має ся явно заявити в часописях обох способом слідуючим: „Всяка борба в народі не приносить користи, але загубу народу, а притім наносить нечесть в очах людий просьвічених, а потїху ворогам. Не узнаємо засад діленя дітий одного народу на касти або кліки, які би себе взаїмно поборювали, але противно кличемо до всїх членів руської родини: згода, любов та спільна рівна праця для піднесеня поневоленого народу без ріжниці стану! В імя сеї засади замикає ся всяка полєміка з органом Р. Н. С. і в будучности против сего народного товариства не виступає ся ніяк. Сли-ж хто чує ся ображеним з нагоди сеї полєміки, то отсим нехай як розумний чоловік пробачає".

2. Отець духовний ... на будуче контролювати совісно дописи і недопустити нічого в органі Р. Н. С., щоби могло яким небудь способом дотикати усмно сьвященьство або віру і церков руську.

3. Під тими услівями, що в органі „Свобода" не буде ніколи нічого поміщене против сьвященьства або церкви або морали і віри, епископ не резигнує з покровителя і почетного члена.

4. На випадок недодержаня сего рішеня уряд Р. Н. С. усуне безпроволочно редактора і возьме всю відвічальність за непожадані наслїдки для Р. Н. Союза.

5. Епископ зобовязує ся недопустити в органі „Душпастир" і „Заокеанська Русь" жадних дописий проти Р. Н. С. і его урядників.

† **Сотер,**
Епископ.

В справі тої умови читаємо на першій стороні 30 числа „Свободи" (з 27 липня 1911) ось таку „Заяву" гол. предс. Р. Н. Союза: „Аби з осібна не відповідати кождому з інтерпелянтів на запити, отсею дорогою заявляю публично, що поміщена в 25-ім числі „Свободи" статя „Хай буде мир!" ані не вийшла з моєї ініціятиви, ані не відповідає моїм особистим поглядам. З тої то причини я не почуваю ся до ніякої моральної відвічальности за поміщенє згаданої статі. Інтерпелянтам можу лиш так пояснити сю цікаву справу: На засїданю Головного Уряду Р. Н. Союза і Головної Контрольної Комісії, відбувшім ся в Джерзі Сіти на дни 8-го червня с. р., ухвалено навязати з ворожою Р. Н. Союзови партією мирні переговори в цїли найденя якоїсь точки виходу з запутаної ситуації. До переведеня переговорів в тій справі вибрано комітет, складаючий ся з двох членів і відповідною резолюцією подано сим членам вказівки, після яких вони мають „заключити мир". Сей комітет дійсно „заключив мир", але зовсїм незгідно з ухваленою резолюцією. Тому я, як головний предсїдатель організації та її представитель, не можу приняти до відома довершеного факту, якого вислівом являє ся статя „Хай буде мир!" — Д. Капітула, гол. предс. Р. Н. С."

ПЯТІ РОКОВИНИ ЗАСЛУЖЕНОГО ТОВАРИСТВА.

Минулої суботи, 7 с. м., відбув ся о год. 7 вечер в гостинній салї готелю „Нікербокер" в Ню Йорку пятий річний бенкет Американського Стоваришеня Чужомовних Часописий. При 45 столах засїло до спільної вечері кількасот видавців, управителїв і редакторів сконсолідованої чужомовної преси. Між ними були присутні й деякі визначні гостї, як от: секретар (міністер) праці В. Б. Вілсон, державний сенатор (бувший governor Пенсильванії) Б. Пенроз, директор почтової щадниці К. В. Кін, Г. М. Гольдфогель член конгресу з Ню Йорку, А. Й. Сабат чл. конгр. з Ілїной, В. С. Вейр чл. конгр. з Пенсильванії, Г. Олсон головний муніціпальний судя з Шікаго, М. Е. Стон управитель Стоваришеня Преси і кілька инших. Підчас вечері сьпівав кількома наворотами тенор нюйорської опери (Метрополітан Опера Гавз) Сальваторе Джьордана, а крім того грала кілька кусників добірна орхестра.

По вечері розпочав ся ряд промов, що тривали аж поза північ. Перший промовляв секретар праці Вілсон, другий сенатор Пенроз і т. д., а на останку член конгресу Гольдфогель. Найкрасшу бесїду виголосив заступник нюйорського губернора Глинна, котрий не міг прибути на сю гостину сам ізза недостачі часу. Висланник Глинна, Стенлей Квінн — се ще молодець (найвисше 20-літний), але людина розумна і з серцем. Привитавши в імени голови нюйорського стейту всїх присутних гостий, він сказав між иншим таке: „Мр. Глинн велїв менї вложити президентови і членам Американського Стоваришеня Чужомовних Часописий глубокий поклін і заявити його велику симпатію до сеї інституції. Мр. Глинн (бесїдник говорив через цїлий час в імени свого шефа) відносить ся до всїх чужинців дуже прихильно і дбає пильно про те, щоби вони були тут трактовані на рівні з корінними Американцями. З хвилею коли якийнебудь іміграит стане ногою на вільній американській землі, він вже має право покористувати ся американською свободою і має право ставати під звіздистий американський прапор. У нас ще богато всякого лиха і ми те лихо стараємо ся спільно усунути. Є у нас люди, котрі кажуть, що так званий чужинець (форенер) не може мати усїх тих полекш і привілеїв, які дає американська держава своїм власним горожанам. Вони кажуть, що свобода і воля є лише для родовитих Американців. Не вірте сим людям, панове! Сї люди говорять сьвідому лож! Свобода і воля — се річи загальні, добрі для Американця, добрі і для чужинця. Свобода і воля — се витвір могутного духа всїх суспільностий цілого сьвіта, що мали або ще й доси мають відвагу запротестувати проти всякого насильства і деспотизму. За американський прапор, який є у нас символом свободи і волї, боров ся не тільки сам Вашінгтон, але і Ляфаєт і инші сучасні репрезентанти поневолених націй. Американський прапор є не тільки прапором великого Вашінгтона, але прапором всїх свободолюбних людий, котрі тут жили, живуть і ще по нас жити будуть!" Коли бесїдник скінчив, величезна саля довго-довго греміла від щирих і заслужених оплесків.

Ще перед промовою п. Квінна відчитав през. Гаммерлінг осібне письмо гов. Глинна, яке він прислав на його руки. (Гов. Глинн є властителем і редактором часописи „Олбани Таймс-Юніон"). Наводимо тут деякі важнійші місця з сего листа:

„Я вважаю Стоваришенє Чужомовних Часописий — писав гов. Глинн — великою силою для поступу не тільки самих читачів сих часописий, але й для цілої американської нації взагалі. Сї часописи творять канал, через який ідеї, звичаї, обичаї і наміри сеї нової країни мають бути перенесені до тих, котрі не вміють читати на мові їх прибраної вітчини.

„Де все є нове і дивне, де звичаї і привички, імена і лиця є собі чужі й незнані, там задрукована картка, що виясняє й толкує нове словами старими, є вельми пожадана і безконечно цінна.

LOUIS N. HAMMERLING, President,
American Association of Foreign Language Newspapers, Inc.

„Америка не вимагає від мужчин і женщин, котрі стремлять до позисканя поводженя і щастя в новім краю, щоб вони забули за свою вітчину або були невірні тим краям, які дали їм житє.

„Мужчина, котрий є нещирий супроти своєї матери, буде також облудний і супроти своєї судженої. Не можна запалити вірности до нового через придушене вірности до старого. Але Америка жадає від тих, котрі шукають у ній захисту, щоби вони були вірні тим річам, за якими вона стоїть: засадам справедливости, свободі, рівноправному трактованю, усьому тому, що зділало Америку звіринцею надії для цілої людскости.

„Як американська мова є мішаниною кількох язиків: грецького, латинського, французького, німецького, англьо-саксонського і деяких инших, так і душа Америки є зложеною душею цілого сьвіта. Люди сотні бажань і сотні язиків стрічають ся тут як братя, запалені одним спільним наміром, присьвяченим одній загальній справі.

„Знаменитий бесїдник, мадярський поет і патріот Людвик Кошут, сказав у своїй промові в Фенел Гол (в Бостоні), що він є гордий із свого побуту в „колисці американської свободи". „Але — мовив Кошут — свобода не є американська, ані англійська, ані французька, ані мадярська — свобода не має національности; вона є так проникливa як атмосфера, так загальна як зорі. Замість слів „американська свобода" повинно ся радше казати „свобода в Америці".

„Кошут мав слушність. Америка не робить людий вільними. Се зробив всемогучий Бог. Америка дає лише вільним людям нагоду держати і обороняти свою свободу". ..

Инші бесїдники говорили на всїлякі теми, а ядром усїх промов були: „форенери". Директор почтової щадниці висказував велике вдоволенє з тої причини, що поручена його управі державна інституція має найбільше депозиторів зпоміж чужинців. Один бесїдник розказував подрібно, як він запізнав ся з „форенерами" і як та чим вони йому заімпонували, другий говорив про всї недостатки та кривди, яких чужинції зазнають від своїх несовісних хлібодавців. конґресман Гольдфогель розповідав цїлу історію про антиіміграційний законопроект Бурнетта — а всї бесїдники взивали присутних редакторів, щоби вони виробляли у своїх часописях відповідну опінію, з котрою мусять числити ся всї американські праводавці. „Навчіть, панове, своїх читачів — говорили вони — шанувати й цінити те добро, яке їм дає вільна Америка. Навчіть їх любити їх стару вітчину (вони не потребують вирікати ся своїх народних сьвятощів ані тої країни у якій вони родили ся), навчіть їх любити і ту нову вітчину, що дала їм у себе захист перед старокраєвими злиднями, дала їм приют і кусень хліба. Поможіть нам, панове, вобразувати всїх робітників на чесних і сьвідомих людий, щоби вони вміли користати зі своїх прав, щоб уміли боронити нашу спільну країну перед тими лиходіями, які сягають своїми брудними руками по загальне народне добро, які намагають ся відобрати народови його особисту свободу і волю!"

Так отже всї американські промовці признали величезну заслугу Америк. Стоваришеню Чужомовних Часописий, а вже найбільше похвал дістало ся президентови сеї інституції, п. Л. Н. Гаммерлінгови. Він се товариство заложив і він довів його до теперішнього цвитучого стану. Се чоловік всесторонно образований і вельми проворний. Він видає два рази на місяць журнал п. н. „Американський Лідер" (американський провідник), який є офіціяльним органом Стоваришеня; він заанґажував до сего видавництва як найлїпші публіцистичні сили, заінтересував ним широкий загал америк. політичних та торговельних кругів і виробив собі і свому товариству велику й незвичайну популярність.

Американське Стоваришенє Чужомовних Часописий основано і заінкорпоровано в нюйорськім стейті в падолисті 1908 р. З самого початку приступило сюди в члени 250 ріжних чужомовних (неанґлїйських) часописий. В р. 1912 число сих часописий виносило уже 190, в р. 1913 підскочило до 545, а нині до сего товариства належить 626 часописий. Сї часописи друкують ся в 5—150 тисяч примірників, а загальний обсяг виносить понад 7 мілїонів. Вони призначені для 32 мілїонів людий, які говорять на 29 ріжних мовах. Репрезентовані є отже: Вірмени, Австріяки (?), Чехи, Болгари, Хінці, Хорвати, Фіни, Французи, Греки, Голяндці, Мадяри, Італїйці, Японці, Жиди, Летійці, Литвини, Норвежці й Данці, Поляки, Португальці, Румуни, Росіяни, Русини-Українці, Серби, Словаки, Словінці, Еспанці, Шведи, Швайцарці і Сирійці. Сї часописи виходять майже по всїх стейтах і територіях Злучених Держав і в Канаді.

Як бачимо, се товариство є найбільша доси на сьвіті космополітична організація, а репрезентована в ній сила може справді виробити в Америці неабияку опінію.

РОДИМЦІ! ПРИСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО ДО РУСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА! ЗАПИСУЙТЕ СВОЇ ДІТИ ДО РУСЬКОГО МОЛОДЕЧОГО СОЮЗА! ЗАБЕЗПЕЧУЙТЕ СЕБЕ І СВОЇХ РІДНИХ НА ЧОРНУ ГОДИНУ!

ПУБЛИЧНА БІБЛІОТЕКА В НЮАРКУ.

Орган сеї бібліотеки.

Недалеко Джерзи Сіти лежить місто Нюарк, яке має около 400 тисяч мешканців. В тім місті (як і в кождім більшім місті американськім) находить ся публична бібліотека, в якій є під пору 10.000 книжок англійських і 4.000 книжок на 9 инших мовах: німецькій, жидівській, російській, польській, руській, італійській, гебрейській, француській і мадярській. Бібліотека видає своїм коштом місячник „Нюаркер", у якім обстоює права всіх чужинців та заохочує їх до культури і просьвіти. Друге число „Нюаркера" (за грудень 1913) присьвячене в цілости чужинцям Нюарку і містить у собі отсї статі та розвідки: Чужинецький Нюаркер (з малою про положенє бібліотечного будинку). Чужинці в Нюарку, Виказ книжок про натуралізацію і горожанство та кілька инших річий (між ними виказ визначнійших Американців уроджених поза Америкою). В тексті находить ся кілька ілюстрацій. Є там також поклик бібліотекаря на 7 осібних мовах. Сей поклик у нашій мові звучить так (передрукуємо дословно):

До Русинів в Нюарку.

Сьвідомі люди в Нюарку радо приймають Русинів до свого міста. Чим чоловік розумнійший, тим лучше пізнає він, що кожда народність приносить з собою щось, чого ми потрібуємо — будьто талант, добрий характер, добрі звичаї або знанє.

Се письмо видала Публична Бібліотека в Нюарку. Воно виходить кождого місяця аби заохотити людий, щоб дбали про добробут Нюарку і виказати, що доброго може принести публична бібліотека для своїх горожан. Бібліотека може много для Вас доброго зробити. В ній находить ся англійські книжки, які можуть помочи вести успішно ваш інтерес (бізнес) і указати так мужчинам як і женщинам як найлучше скористати з свого промислу і званя.

В ній дістанете книжки, з яких з помочи дітий, що ідуть до школи, старші можете научитись читати і писати. Там також суть руські книжки, які можете брати до читаня до дому. З них можете навчити своїх дітий мови, якою говорять їх родичі. Если Ви призвичаїте кожду свою дитину що дня перечитати голосно одну строну по руськи, вона буде Вам дякувати, коли дійде до старших літ, бо се тілько для її, якби Ви вложили їй гроші в кишеню і радість в серце.

Приходіть до бібліотеки під ч. 83 Hayes St., близько 15-ої евені, де находить ся віддїл для чужинців і просіть, аби Вам показали руські книжки. Ви можете брати книжки до дому, підписавши своє імя.

Віддїл для чужинців отворений кождого дня від 10 год. рано до 6.30 вечером, а в четвер і суботу від 12 в полудне аж до 9-ої год. вечером.

Іван Коттон Дана.
бібліотекар.

На повисше запрошенє, видане управою нюарської бібліотеки, звертаємо увагу наших читачів, замешкалих в сім рухливім місті. За виповненє всього порядку книжок, навіть на рідній мові, не треба платити нічого, а скористати можна дуже богато.

ПЕРШИЙ УСПІХ ВЕРДІЯ.

Медіоланська опера розпочала в сім сезоні виставу всіх опер звісного композитора Вердія в честь 100-літного ювилею його уродин, а на першу виставу призначено його „Набукка" („Небукаднезара"). Музичний критик журнала „Персеверанца" пригадує при тій нагоді, з яким ентузіязмом приняли оперу, коли вперше появила ся вона на сцені в день 9. марта 1842 р. Верді на короткий час перед тим втратив своїх двоє дітий та жінку, майже одно безпосереднє по другім, а надто одну його комічну оперу приняла була публика дуже холодно, так, що її усунено навіть з театрального репертуару. Верді носив ся тоді з гадкою кинути театр та стати учителем музики і на тім становищи остати ціле життє. Театральний підприємець Мерелі, котрий все таки вірив у талант Вердія, не давав йому спокою і просив уложити композицію для „Набукка". Пять місяців важив ся Верді, наконець забрав ся зі сьвіжими силами до праці і в три місяці опера була скомпонована та інструментована [illegible].

Але вчасти не [illegible] ся сею оперою та [illegible] богато знатоків музики, котрі прислухували ся пробам, заповідали її небувалий успіх. Виставлене опери перемінило ся в нечуваний триюмф. При фінале первого акту встала публика зі своїх місць, наче зелектризована. Верді оповідав пізнїйше, що при тій неожиданій сцені запанував ним переляк: він думав, що публика хоче на нього кинути ся і його роздерти.

День пізнїйше імя Вердія було в устах цілого міста. Населене не находило прямо способів його возвеличеня. Верді перейшов навіть до моди. Всї носили капелюхи, краватки, рукавиці „аля Верді". Навіть кухарі віддали свому народному композиторови почесть. Найсмачнійші та найвибагливійші страви означувано на картах іменем Вердія. Жіночу головну роль відограла Стрепноні і Верді взяв її опісля собі за жінку.

ВСЯЧИНА.

— **Зі статистики кінематографу.** Після обчислень німецьких часописий кінематоґраф, яко підприємство, розвиває ть ся в Німеччині щораз красше. Берлїн має тепер 800 кінематоґрафів. Бреслав 10, Ельберфельд на 280.000 мешканців 9, Франкфурт на пів міліона 40, Моґунція на 110.000 пять і т. д. Загалом 11 більших міст має на загальне число 6.006.000 мешканців разом 524 кінематоґрафів, отже на 8.500 мешканців припадає 1 кінематоґраф. Розвиток кінематоґрафу доказують найкрасше цифри. Ще в 1900 р. на 33 великих німецьких міст було тільки 2 сталі кінематоґрафи, а в 1910 р. було їх вже 180. Треба додати, що до сеї статистики не вчислені поза Берлїном найбільші міста як Дрезно, Гамбурґ, Кельн, Ляйпціґ, Мінхен, і т. д. Інтересні є також дати щодо міського податку з кінематоґрафів. Місто Кельн побрало в 1913 р. около 310.000 марок, Дісельдорф 175.000, навіть мале Бохум около 15.000 марок.

— **Дороги будучности.** Льондонське товариство заняло ся питанєм про найлїпші дороги. Уступаючі в теперішних часах дороги з битого каміня або дороги мощені камінєм вже невідповідні. В них дуже скоро роблять ся вибої, колії а що найгірше витворюють дуже богато пилу. Професор королївського товариства Мекдональд, по богато пробах, переконав ся, що найлїпшою дорогою, „дорогою будучини" треба вважати дорогу бетонову, непромокаєму для води, а покриту з верха тонкою верствою асфальту. Асфальт сей хоронить бетон від потрясень і ударів, та змякшує терте коліс об поверхню дороги. Небавом в Анґлії будуть лише такі дороги. Вони ніколи не будуть болотняні і не будуть витворювати ні трохи пилу. Під впливом сонїшного тепла в лїті асфальт трохи розмякне і на нїм будуть видні сліди кінських копит, але потім, як доказують, асфальт зливаєть ся знова в рівну гладку поверхню.

— **Національні гимни.** Більшість гимнів узглядняє не націю а особу монарха. В декотрих краях, як приміром в Швеції, осьпівують померлого короля — особистість більше леґендарну ніж історичну. Ось опис, хоч неновий, гимнів, який показує їх розложенє.

Гимни в честь монарха мають: Австрія, Анґлія, Данія Німеччина, Росія, Швеція.

Гимни в честь нациї (народа) Зєдинені Держави, Голяндія, Угорщина, Норвеґія.

Трету катеґорію становлять революційні гимни як приміром: Франція: — „Марселєза". Бельґія: — „Брабансон". Ірляндія: — „Боже, збережи Ірляндію".

Майже всї гимни розмірно недавного походженя: вони числять від сто до двіста лїт свого істнованя. Автори їх по більшій части незвісні, за виїмком Руже де Ліля — автора „Марселєзи" і Львова „Боже царя храни". Одинокі гимни, слова котрих належать до більших поетів — се норвеський „Ми всї любимо сю країну", котрого автором був Бернзон і російський, написаний на слова Жуковського. Одинокий гимн, музику котрого написав славний композитор — австрійський, який є твором Гайдна. І третий одинокий в своїм роді — бувший португальський, автором котрого був бразилійський король Дон Педро I.

— **Хто їсть найбільше хлїба.** Як виказує статистика найбільше на цілім сьвіті їдять Данці. У них річно зїдає один чоловік 287 кільоґрамів хлїба. Друге місце займають Бельґійці з 274 кільоґрамами на голову, а по них ідуть Французи з 234 кґ. Швайцарці вдоволяють ся 212 кґ. а Німці 209 кґ. Еспанці і Австрійці їдять також досить, іменно 195 кґ. хлїба на рік для одного желудка. Москаль, який уходить за першого марнотравника, зїдає лише 173 кґ., а Італієць знаний зі своєї ощадности, бо вдоволяєть ся 125 кґ. Найменше зїдає Португалець, який річно зїдає всего 102 кґ.

ГУМОР І САТИРА.

В Італії розуміють руську мову.

В минулім році на весну поїхало було двох академиків-Українців зі Львова до Італії. В місті Венеції (Венеція лежить на малих островах на мори) зайшли вони до одного склепу і хотїли собі купити соломяні капелюхи. Починає один говорити по німецьки а купець ані в зуб не знає, чого він хоче і подає йому на вгад, то черевики, то рукавички, то палиці і таки не могли порозуміти ся. Тоді другий академик відзиваєть ся по руськи: „Дайте ми капелюх". Як купець вчув ті слова, зараз скочив і поставив перед академиків цїлу пачку капелюхів, з котрих вони вибрали, купили і пійшли. А зрозумів італійський купець по руськи тому, що сї слова були подібні до італійських, бо „дайте менї капелюх" по італійськи значить: „date mi capello" (читай: „дате мі капелльо").

Клопіт жебрака.

Тілько знає, яким властиво жебраком бути: чи грубим, чи тонецьким! Нікому не можна догодити! На тонкого кождий глянє і промовить: „О, тобі, небоже, богато треба, щоб ти був повний, се понад мої сили! А як жебрак череватий, то кождий прохожий тільки сплюне і скаже: „Такому розтратникови, що не дбає про чорну годину а все пакує в черево, не варта нїчого дати!" І так чи інак, а жебракови все лихо на сьвіті!

Між бабами.

Ганусь ка: Я вам, кумо Горпино, страх не люблю гостиний! То моя смерть!

Горпина: А я також! Як хто до мене прийде, я зараз до вас втїкаю!

Не дав ся.

До Гринька прийшов Стефан, а тут власне Гриньчиха принесла пироги зі сметаною.

— Будемо їсти пироги! — каже Стефан!

— Будемо, та не всї — каже Гринько!

— А ви-ж куме де дїнетесь? — питаєть ся Стефан.

При сповіди.

Сьвященик (до школяра підчас сповіди): Ну і що-ж ти, сину, заслужив собі у Бога за свої гріхи?

Школяр: Та я прошу отця духовного нїчого за то не хочу.

Скупар.

Прийшов дід до скупого богача тай просить хлїба. А богач тоді пироги їв тай каже: Іди собі з Богом, я сам хлїба не маю, бачиш, пироги їм!

Жиє, чи нї?

— Ти казав, що батько тої Парані з Поляківки не жиє, а я довідав ся, що він сидить в криміналї...

— А яке то житє в криміналї?! Ворогови свому я би не желав!

Турецькі жарти.

До одного скупого Турка прийшов сусїд позичити осла.

— Власне мій син поїхав ослом до міста, — каже скупий Турок.

Але в тій хвили заричав осел в стайни.

— А кажеш, що осла нема дома? — повідає сусїд.

— То ти більше віриш ослови ніж менї, чоловікови?! — сказав спокійно скупар, покурюючи файку.

* * *

Дочка одного Турка приходить до нього і жалуєть ся, що чоловік вдарив її в лице.

На се батько відповів: Мій зять образив мою дочку; за се відімщу ся на його жінцї. І при тих словах вдарив дочку в лице.

* * *

Один Турок припровадив до турецького учителя свого сина і просив його, щоби навчив сина читати і писати.

— Добре, сказав учитель, даш за се сто пиастрів!

— Алеж я за сто пиастрів куплю осла, сказав Турок.

— Купи — відповів турецький учитель — а разом з сином будеш мав два...

В школї.

Учитель: Іцку, кілько буде два рази три?

Іцко: Сїм!

Учитель: Як то? Не шість?

Іцко: Я хотїв, аби пан професор щось на той інтерес заробили.

Наварила би пирогів.

Казала одна жінка: І дровець роздобула і води принесла, як би сир і масло, то пирогів наварила би я, та лишенько, муки не маю і бараболї менї вийшли.

ПРОСЬБА ДО НЮЙОРСЬКИХ БРАТСТВ І ТОВАРИСТВ.

Бр. сьв. Андрея Првзв., від. 66 Р. Н. С., упрашає всї нюйорські Братства і Товариства, щоби ласкаво встримались з урядженем забав або представлень на день 9-го мая с. р., позаяк в той день Бр. сьв. Андрея буде обходити 10-лїтний ювилей свого існованя.

ЖЕРТВИ НА УКРАЇНСЬКО-РУСЬКУ БУРСУ В ГОРЛИЦЯХ.

На повисшу цїль зложили жертви слїдуючі Добродїї з Когус, Н. Й.: П. Ропицький $2.00; С. Воргач, о. А. Пелєнський, С. Лучковець, Н. Дзямба, П. Дзямба, Й. Ропицький, Г. Дзямба, Г. Ниньок, І. Михаляк і Т. Малїґлупка по $1.00; Х. Лучковецв, А. Москва, Анилина Дзьомбіла, Улька Глушко, С. Палка, Ю. Гончарик, Ева Гончарик, Т. Маркоч, І. Щомак, А. Бабяк, А. Колтко, Н. Стаців, Текля Клубко, Рузя Клубко, Квіля Дудик, Н. Гуз, Т. Филяк, П. Бабяк, Марцеля Бойчук, І. Недїльський, Марія Шестюк, Пелягія Паланюк, М. Галашин, Т. Недїльський, Ф. Мазуля, М. Дмитерко, Антоніна Коцяй, А. Апостол, І. Барна, Ксандра Ропицька, Текля Майчак, Орина Габура і В. Поврозник по 50 ц.; Анна Шок 40 ц.; С. Филка 35 ц.; Катерина Табіш, Тевдоска Москва і Ольга Бойко по 30 ц.; С. Лучковець, У. Коваль, К. Дубець, Т. Каня, З. Габура, Ф. Туцький, С. Воргач, М. Новак, М. Шипський, Р. Пашковський, А. Серафим, П. Гаврилчак, К. Кузмяк, М. Варян, Р. Грацонь, Х. Василик, Г. Федорко, І. Ковальчик, С. Ковальчик, А. Ковальчик, М. Нагорняк, А. Василик, М. Спяк, Гр. Шведа, Т. Кучевич, А. Корін, М. Мазуля, В. Ющак, Г. Бабяк, Н. Муляр, І. Гречинський, А. Дудар, С. Яців, Р. Галашин, Д. Паюк, П. Лозїнська, В. Білик, К. Содомора, А. Мазур, Н. Стець, З. Біла, М. Ярема, М. Брисюк, І. Кречковський, І. Гела, Ол. Клубко, І. Перун, М. Лабзда, А. Фялка, М. Мазур, Т. Вакеряк, Н. Апостол, З. Бочан, Н. Королишин, К. Заблоцька, М. Апостол, К. Мерена, Н. Новіцький, Ф. Василик і А. Лабзда по 25 ц.; С. Бучинський, Ан. Мацьона і А. Бочневич по 20 ц. Т. Смилець, І. Дзямба, М. Вихованець, Гр. Питель і Ф. Кузмяк по 15 ц.; 15 Жертводавців зложило по 10 цнт. — Разом $48.00.

Збиранєм жертв заняли ся пп. Петро Ропицький і Стефан Воргач. Рівночасно складаємо всїм Добродїям і щирим Жертводавцям за їх так велику щирість і прихильність до свого народа в старім краю найсердечнїйшу подяку: Боже заплать! Нехай Всевишний винагородить Вам сторицею за Ваші лепти.

Просимо Вас, дорогі Краяни з Ропиці Руської з Пантної і взагалї всїх братів Лемків, не забувайте на нашу Русько-українську бурсу в Горлицях, бо се одинока наша твердиня на Лемківщині, з котрої мають вийти борці і станути до борби з нашим ворогом, тож збираймо на сю цїль жертви при кождій нагоді.

П. Ропицький.

ПОЗІР! РУСИНИ З РОД АЙЛЕНД! ПОЗІР!
Тов. ім. Князя Данила, від. 73 Р. Н. С. і читальня „Просьвіти" в Провіденс, Р. Ай.
устроює
театральне представлене
„СЕМЕ НЕ КРАДИ",
получене з декламаціями і балєм
В СУБОТУ, ДНЯ 21-го ЛЮТОГО 1914 р.
в Bazar Hall, 155 Willard Ave, Providence, R. I.
Вступ від особи 25 цнт.
Початок балю о год. 6-ій вечер.
Запрашаємо всїх Русинів і Товариства українські з цілого стейту Род Айленд.
(6-7) **КОМІТЕТ.**

ГЛЕН ЛАЙОН, ПА.
В ВІВТОРОК, ДНЯ 17-го ЛЮТОГО 1914 р.
відограє Тов. Сьпів. „Боян" два представленя:
1) „ПІМСТА"
драма в двох діях
і 2) „САТАНА В БОЧЦЇ"
комічна оперетка в однїй дїї

Особи:
Никола, війт — п. Н. Креґель.
Олена, його жінка — п-на Е. Фудзяк.
Іван, їх син — п. А. Сметана.
Марія, їх дочка — п-на Е. Гудак.
Параска, сусїдка — п-на Ю. Гудак.
Анна, сусїдка — п-на М. Долїнська.
Гаврило, присяжний — п. М. Ткач.
Грицько, молодий війт — п. В. Щерба.
Мошко, арендар — п. Н. Дубець.
Жандарм — п. Л. Петрак.
Хома, селянин — п. Л. Угрин.
Феська, його жінка — п-на І. Дубець.
Василь, мірочник — п. Ю. Головчич.
Медовий, кум Хоми — п. М. Кашуба.

До оперетки буде приґравати оркестра п. Й. Наґурського.
Режісер і управитель хору: п. Л. Угрин.
Початок о год. 7.30 вечер в Стеґмайер Гол.
Місця І-рядні 35 цнт.; ІІ-рядні 25 цнт.
Запрашає всїх **КОМІТЕТ.**

РЕКОРДОВЕ СПРАВОЗДАНЄ Р. Н. С.

за місяць січень 1914 р.

НОВОПРИСТУПИВШІ ВІДДІЛИ.

Братство сьв. Івана Хрестителя в Ґластонбурі, Конн.

В. 138. Дзюбакевич Василь, Соляж Іван, Дзядик Михайло, Сидорак Лука, Рудакевич Андрей, Ціжман Томко, Фок Теромко, Явірницький Григорій, Кунїкевич Семко, Дзядик Ксенька, Сачовець Євка, Смик Марія, Соляр Анастазія, Смик Анна, Зїлинка Анна, Савіцька Анастазія.

Братство сьв. Володимира в Джерзи Сіти, Н. Дж.

В. 286. Челак Михайло, Челак Теодор, Щерба Михайло, Мельник Мальвіна, Угорчак Емілія, Ротко Теодор, Кицей Семан, Кицей Михайло, Явиляк Іван, Чорний Іван, Матлаґа Николай, Чорний Василь, Красецький Гнат, Кицей Дмитро, Хомяк Василь, Гусовець Роман, Гловацький Теодор.

Братство сьв. Юрія в Шікаґо, Ілл.

В. 379. Кухар Теодор, Павлів Теодор, Білинський Юрко, Онисів Іван, Лобойко Михайло, Воробець Микита, Багрій Стефан, Багрій Тимко, Федун Йосиф, Франків Никола, Штим Прокін, Ялиців Василь, Савків Іван, Сидорик Михайло, Яворський Михайло, Федорів Петро, Онисів Никола, Юрків Кирило, Багрій Ілія, Клим Михайло.

Братство сьв. Василія Великого в Тейлор, Па.

В. 380. Яничка Михайло, Івасевич Дмитро, Бойко Гринько, Дуч Дмитро, Манкулач Іван, Паштір Михайло, Фецак Федьо, Михнич Стефан, Мачишин Теодор, Андрій Йосиф, Мачишин Олекса, Калїнчак Василь, Гамадик Михайло, Гаровський Йосиф, Фецак Йосиф, Андрій Андрух, Гоць Михайло, Ґураль Іван, Буць Николай.

НОВОПРИСТУПИВШІ ЧЛЕНИ.

В. 1. Ґладзік Катерина, Биндас Николай, Кузмич Іван, Янкович Рудольф, Лабовський Василь.
В. 7. Чабан Андрей.
В. 8. Панило Іван, Секела Василь, Фецич Петро.
В. 9. Міщишин Константин.
В. 10. Горощак Іван, Меркувач Никіфор.
В. 13. Тижбір Захарий, Ковальчик Петро.
В. 15. Штимер Іван.
В. 16. Кукіч Михайло, Звіздяк Павло.
В. 20. Рутковський Станїслав, Іваніцький Іван, Ревак Алексій.
В. 27. Кец Андрей.
В. 28. Олекса Петро.
В. 29. Марусевич Михайло, Свантко Теодор.
В. 33. Харцунь Іван, Сима Дмитро.
В. 35. Сьмій Константин.
В. 36. Гальмаш Михайло Маняк Василь.
В. 37. Дунда Василь.
В. 40. Федьків Михайло.
В. 42. Оленюк Іван, Ласів Семен, Салик Кос.
В. 46. Павлік Петро, Покривчак Стефан.
В. 50. Пашко Михайло.
В. 54. Ковальчик Іван, Огаза Михайло, Вислоцький Павло, Ванько Михайло.
В. 63. Рудавська Анна.
В. 64. Даран Анела, Адамовська Катерина, Кубай Марія, Кубай Василь, Лапковський Захарко, Кравчук Михаїл, Согульський Сильвестер, Гевко Михайло.
В. 72. Сивулич Андрій.
В. 73. Пуш Зофія, Рутковська Йосифа, Сулїковська Влатислава, Палена Павло, Бризіцький Володимир, Рутковський Алексадер, Фалїковський Станїслав, Карбовський Петро, Поплавський Григорій.
В. 75. Федецький Микола.
В. 76. Кульбаба Дмитро, Коморник Стефан.
В. 77. Гриппняк Алексій.
В. 78. Стефановський Йосиф, Козицький Михайло, Дума Олекса, Березовський Михайло.
В. 79. Зинич Харитон, Симич Василь, Корнас Іван, Франц Станїслав, Корнас Іван, Сонич Василь, Лупінський Никола, Сонич Іван.
В. 80. Білак Ілько.
В. 82. Вовк Михайло, Мацидин Михайло, Бітів Гриць.
В. 83. Мосюрак Орина.
В. 85. Полїнський Федор, Рикита Петро, Макар Стефан.
В. 90. Петрик Іван, Ковчак Іван, Вовкунович Гриньо.
В. 91. Козак Стефан, Яницька Секля.
В. 92. Гайдук Василь, Пукіш Михайло.
В. 97. Прешляк Василь.
В. 98. Винник Михаїл.
В. 102. Карнас Михайло.
В. 104. Сіма Іван, Скира Гринько.
В. 106. Дибка Михайло.
В. 108. Вересюк Василь.
В. 110. Приґанч Іван, Вірчанчин Дмитро.
В. 113. Вавро Васько.
В. 114. Чоп Михайло.
В. 115. Гороховський Гаврило.
В. 117. Маляж Йосифа, Гайдук Іван, Деревянка Йосиф, Раба Станїслав, Рикета Теодор, Ямніцький Іван, Конджелевич Павлїна, Бігус Семен, Зелїнський Володимир, Кароль Ісидор, Дмитришин Йосиф, Грибінчук Николай, Лазута Василь, Качмар Теофіль, Камінський Казимир, Бартвіцький Іван, Кишвінський Людвик, Ляхович Маріяя.
В. 118. Павлушок Текля, Брода Марія, Крайняк Марта, Гуретяк Евфімія.
В. 120. Глушко Сташко, Вітов Клим.
В. 121. Адам Іван.
В. 123. Білецький Гавриїл, Гришко Ілько.
В. 124. Партика Сенько, Лазука Андрей, Оротила Стефан, Кобасюк Гриць, Мудрак Василь, Сохан Онуфрій, Жовняр Никола, Кіт Петро, Зьвонкевич Павло, Кочепаш Павло, Жовнїр Гринько, Лаштов Николай, Параньки Гаврило, Кіт Олекса.
В. 125. Косар Текля.
В. 131. Байич Текля.
В. 133. Покришка Микола.
В. 135. Терлецький Ілько, Леньо Антін, Оріховська Марта.
В. 139. Буряк Константин Пашковський Каз.
В. 140. Гамонко Іван.
В. 143. Куш Сташко.
В. 144. Підлуський Михайло.
В. 147. Сокальський Ілько, Кривошина Іван.
В. 148. Барна Лукач.
В. 149. Кость Андрій, Колодій Іван, Гірняк Стефан, Рей Нестор, Бахорський Стефан.
В. 151. Мішко Параня, Минька Катерина, Васильневич Анна.
В. 153. Клетик Николай, Боберський Ник.
В. 155. Гурецкий Йосиф, Гнат Йосиф, Нагребна Ксеня.
В. 158. Лесюк Пилип.
В. 162. Мелянко Николай.
В. 163. Москаль Стефан, Федушка Миколай, Моцяк Васько.
В. 166. Федорчак Павло.
В. 170. Костишин Іван, Литвинюк Юрко, Мартичук Теодор.
В. 176. Галун Петро, Воробець Ілько, Перхун Никола, Стецули Іван.
В. 178. Сьвірк Параска, Левко Котерина, Пеграх Анна, Лудик Параска, Сикута Ева.
В. 179. Гаргаля Іван.
В. 180. Балко Дмитро.
В. 182. Ільків Катерина, Косарецький Іван.
В. 186. Макітра Марія, Домарац Анна.
В. 187. Бобак Леон.
В. 189. Пілак Теодор.
В. 192. Чубік Текля, Гривнак Гринько, Гривнак Михайло.
В. 197. Саксон Андрій, Пісецький Франко.
В. 198. Пільгуй Теодор.
В. 199. Дулек Катерина.
В. 200. Сіра Юлія, Зонків Марія, Хільмоній Іван.
В. 202. Дзуба Марія, Намісняк Анна.
В. 203. Маліцький Петро.
В. 206. Герман Михаїл, Ячишин Іван, Гаяник Николай, Пророчок Михаїл.
В. 207. Трусюк Павло.
В. 208. Осух Іван.
В. 209. Кравець Іван, Мудрий Теодор.
В. 210. Давидів Теодор, Ронський Григорий.
В. 213. Кібало Михайло, Павлукович Василь, Гіль Миколай, Шаламий Антоніна, Лаба Дмитро, Заходняк Стефан, Хранюк Василь, Опуст Йосиф.
В. 214. Блюс Никола, Смолин Іван, Миклуш Данило, Антохів Іван, Гладкий Лука.
В. 216. Скуба Пелягія.
В. 217. Антошків Никола, Скробач Василь, Михайла, Куцій Михайло, Стрілец Михайло, Кісіль Тимко, Шевчук Никола, Дорофий Онуфрій, Бойко Дмитро.
В. 218. Притула Іван.
В. 221. Беднарський Іван, Шедрик Яким.
В. 222. Бартусевич Віктор, Вітовський Габрик, Савчак Федор, Мілан Стефан, Щемавський Филип, Білявський Андрій.
В. 223. Любінський Павло.
В. 225. Сопко Григорій, Мартинів Йосиф.
В. 226. Зеневич Федор, Міщишин Іван.
В. 227. Шкирда Миколай, Баран Данило.
В. 234. Сопків Настя.
В. 236. Уштан Ева.
В. 237. Василик Василь, Кацюбан Николай, Юрчак Петро, Хомин Іван, Шуригайло Михаїл, Джунчинський Ян, Волянський Михаїл.
В. 240. Масник Магдалина.
В. 242. Ільків Микита, Терелецький Андрей.
В. 243. Яворівський Іван.
В. 244. Андрушків Василь, Рачаковський Антоній, Голубець Іван.
В. 245. Мартинів Миколай, Яворський Дмитро, Кавка Андрей, Накопечний Стефан, Хміль Андрей, Калат Григорій.
В. 246. Турчин Іван, Галайшин Іван, Газдун Василь, Москалюк Пилип, Лисогір Петро, Багрій Семен, Ригиль Йосиф.
В. 249. Савчук Василь.
В. 255. Жидик Марія, Ковальчук Катерина, Полюга Левовка, Булій Євка.
В. 257. Бреґа Іван, Верхоляк Іван.
В. 259. Горпиниць Василь, Савчин Василь, Ярема Йосиф.
В. 260. Вініцький Антоній, Логін Михайло.
В. 264. Мацко Михайло.
В. 270. Кіцей Стефан, Поронович Василь.
В. 273. Андрушків Василь.
В. 275. Ружницька Гелена, Яхим Гельна, Бут Марія, Корений Розалія, Боднар Анна, Гнат Марія, Кунча Анна, Срока Зофія, Сечельська Юлія, Журав Ксеня.
В. 276. Андрушік Йосиф, Халус Николай, Хатус Сенько, Жилка Францішек.
В. 278. Конюх Михаїл, Днїстрянський Іван, Хрунь Петро, Іванів Михаїл, Іванчик Федьо, Яцишин Михаїл, Пукас Василь, Скрип Матей, Петришак Іван.
В. 279. Тимців Василь, Мушинський Василь.
В. 284. Романович Павло, Ядвісїнчак Йосиф.
В. 292. Коваль Василь.
В. 293. Скурла Анна.
В. 296. Лобур Іван.
В. 298. Вольчанський Павло.
В. 299. Семанюк Іван, Заячук Іван, Мучка Матій, Федорук Гриць.
В. 300. Радик Василь, Турський Михайло, Сандак Николай, Макар Михайло, Сціленйй Петро.
В. 301. Коваляшин Іван, Гнатишин Григорій, Савчин Михаїл.
В. 302. Фалатович Стефан, Барна Василь, Сикела Анна, Цапар Антін.
В. 304. Блажевський Ілько, Кричковський Ів., Сенюшкович Ільницький Миколай, Лужецький Прокін.
В. 309. Дудинський Константин, Прийма Олекса.
В. 310. Скурка Анна, Петрила Марія.
В. 311. Пивовар Михаїл, Гамкала Маланка, Уршуляк Марія.
В. 317. Сулима Варвара.
В. 319. Матляк Стефан, Бистрицький Олекса, Фриндак Юрко, Бабінець Гринько, Коцур Григорій, Шугало Федьо, Яворський Николай, Андрущакевич Федьо, Андрійчин Самсон.
В. 320. Сахарчук Дамян.
В. 322. Крушинський Николай.
В. 323. Трух Василь, Крикливий Микита.
В. 324. Джал Себестіян, Крупа Антоній, Лютий Михайло.
В. 326. Періг Михайло.
В. 327. Пітух Стефан.
В. 328. Гонтар Теодор.
В. 329. Фипик Николай, Джеворонюк Демян.
В. 330. Семенець Ілько.
В. 336. Андрійців Григорій, Степаник Григ.
В. 338. Кочеркевич Михайло.
В. 339. Грицей Юліянна, Лехман Іван, Скольський Петро, Дюрка Олекса, Дюрка Стефан.
В. 340. Яремкович Панько, Бекусевич Теодор.
В. 342. Сирник Антін, Капраль Николай, Гінда Андрей, Улян Михаїл, Улян Іван.
В. 344. Богач Данило.
В. 345. Кордіяко Николай, Сорока Іван.
В. 348. Романів Григорій.
В. 350. Сарафин Стефан, Стахов Григорій, Хома Петро, Мостовий Стефан, Карий Василь, Заплатинський Григорій, Лазорек Григорій, Топольницький Стефан, Бойко Семан.
В. 353. Олесич Василь, Грех Олекса, Дойко Григорій, Дрешюк Николай.
В. 356. Дорчак Войцех.
В. 357. Єдерок Юрко.
В. 359. Ганич Іван, Гальчишак Семен.
В. 361. Филипчак Катерина (стар.), Филипчак Катерина (мол.)
В. 362. Стальник Луць, Скрептва Веронка.
В. 365. Лаврук Николай.
В. 366. Скутницький Войтех.
В. 368. Стасюк Григорій, Пилипів Іван, Стасюк Ксеня, Бураь Яким, Ригуляк Михаїл.
В. 369. Романишин Матій.
В. 370. Кутний Михаїл, Осоховський Лавр.
В. 373. Білська Марія.
В. 375. Шиляк Анна.
В. 377. Томчина Іван, Кордас Францїшек, Волошин Николай, Пастернак Семко, Гнатишин Іван, Заторський Николай, Качалуба Юрко, Шеленка Домка.

ЧЛЕНИ НАНОВО ПРИСТУПИВШІ.

В. 1. Гаргаш Тимко, Хомяк Юліянна, Ельорський Казимир.
В. 16. Фиркаль Михайло.
В. 28. Перун Іван.
В. 35. Паклш Стефан, Романчик Ілько.
В. 42. Кузмяк Флавіян.
В. 53. Сироїд Константин.
В. 58. Бережанський Федор.
В. 66. Михалко Анна.
В. 70. Монянчин Федор.
В. 76. Гадамус Максим.
В. 78. Смереканич Кіпер.
В. 82. Ростицький Михаїл, Матіїв Михайло.
В. 91. Литвин Анна, Коцюба Варвара, Ваврин Анна.
В. 103. Павлюк Анна, Павлюк Петро, Чубик Михайло.
В. 106. Молочник Антоній, Старчак Теодор.
В. 108. Полтавський Косць.
В. 111. Манчак Михаїл.
В. 147. Граничка Гринько.
В. 155. Бордун Онуфрий.
В. 170. Безушко Теодор.
В. 181. Савка Николай.
В. 201. Білянич Матро.
В. 209. Старенький Кузьма.
В. 213. Вельгус Йосиф, Боднарська Евфрозина, Дроздов Артемий.
В. 217. Васьків Симен.
В. 222. Лисковський Френк.
В. 247. Серединицький Іван, Марущак Теодор, Гливяк Стефан, Малговський Стефан, Козловський Станислав.
В. 250. Лазар Михайло.
В. 259. Пахолок Николай.
В. 271. Вітушинський Василь.
В. 272. Гамонка Василь.
В. 275. Стіх, зам. Майдош Анна.
В. 276. Днїстрян Микита.
В. 288. Ічковський Франко.
В. 304. Деркорий Михайло.
В. 324. Бордун Павло.
В. 325. Глуля Антін, Касперик Іван, Цепляк Іван.
В. 363. Підкальний Ілько, Леськів Никола.

ЧЛЕНИ ПРИСТУПИВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ.

В. 7. Гуцаль Яків.
В. 42. Стецек Францїшка.
В. 58. Оріховський Станїслав.
В. 73. Дячун Теодор.
В. 78. Муляк Василь, Муляк Теодор.
В. 84. Фурманєк Роман.
В. 94. Боньчак Іван.
В. 99. Цап Іван.
В. 147. Сивий Николай.
В. 157. Тхоряк Ілько.
В. 168. Будник Онуфер.
В. 170. Хитрень Сидор, Цановський Михайло.
В. 175. Ольшовський Войтіх.
В. 180. Бридняк Йосиф, Сюрацький Андрей.
В. 207. Ковік Лука.
В. 223. Катулька Теодор.
В. 229. Цурий Стефан.
В. 232. Кріль Анна.
В. 235. Базавло Гриць.
В. 278. Ракочий Петро, Пиндус Теодор Н.
В. 343. Ковалькевич Михайло, Веробний Николай, Гой Михайло.
В. 353. Осіо Федор.
В. 369. Мацїканич Онуфрій, Косць Николай.
В. 373. Трийчак Ева, Мирман Юліянна (зам. Мирущак), Росоха Йозефіна, Габурчак Марія, Шутяк Ева, Скірчак Олена.
В. 376. Скольський Василь, Чепа Іван.
В. 378. Іваник Михаїл (мол.), Іваник Михаїл (стар.), Саландяк Михайло (мол.).

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ АБО ВИЧЕРКНЕНІ ЗА НЕПЛАЧЕНЄ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК.

В. 1. Фір Олекса, Хлибовський Йосиф, Мадаран Павло.
В. 8. Тира Симеон.
В. 12. Мошковський Ілія, Сіра Осип, Михальчик Дмитро, Буритин Іван.
В. 14. Данч Гнат, Патрош Семан, Патрош Матвій.
В. 16. Легоцький Стефан, Чайко Іван (мол.)
В. 18. Плесконь Стратон, Грабар Дмитро.
В. 19. Урбан Михайло, Пастернак Семан.
В. 25. Ванатко Гнат.
В. 28. Бурак Іван, Михаловський Іван.
В. 30. Дацюк Василь.
В. 31. Мільчаковський Олекса, Куцак Федор.
В. 35. Драбчик Филип.
В. 40. Бараньчак Стефан.
В. 41. Гуторяк Ремин.
В. 42. Смеркло Катерина, Яким Андрей, Платопик Гаврило.
В. 46. Андрійчик Петро.
В. 47. Марпаїв Федор, Петришак Василь.
В. 51. Салабон Іван, Початок Іван, Ковбельський Йосиф.
В. 57. Гудз Іван, Гринів Панько, Мазур Михаїл, Дашкевич Николай, Шклярик Василь.
В. 61. Крамер Андрій.
В. 63. Гоцуляк Іван.
В. 64. Дицьо Іван.
В. 65. о. Камінський Андрей, Матлаґа Стефан, Петрушкевич Антін.
В. 66. Цап Іван.
В. 68. Яремчук Гринько, Бурачок Василь, Бусий Василь, Дзендзель Петро, Феринц Михайло, Яремчук Каська, Фурик Симеон, Яремчук Вас. І.
В. 76. Олійник Френк (Теодор).
В. 78. Борбачук Тимко, Білас Іван, Карабин Стефан.
В. 82. Гермак Іван.
В. 84. Лах Петро, Лах Михайло, Похо Мих.
В. 85. Зубаль Іван, Тирпак Григорій.
В. 90. Яремин Михайло, Лопух Іван, Вознюк Петро.
В. 91. Сидір Стефан, Файфурович Іван, Дмитрик Йосиф, Дюк Онуфрій, Косарич Григорій, Білий Тимко.
В. 92. Казмир Кирило.
В. 99. Пологa Олекса, Джугь Іван, Ватах Луць.
В. 101. Мороско Дмитро, Пахуцький Брониcлав, Ляховський Михайло.
В. 105. Лїтнер Йосиф.
В. 108. Ремосецький Семен, Гримоч Гнат, Гралак Іван (Гремляк), Грушецький Йосиф, Костишин Василь.
В. 110. Курас Іван.
В. 111. Гливяк Панько, Купцьо Николай, Савка Іван.
В. 113. Хохла Іван, Попович Іван.
В. 123. Слезік Кароль, Данельчик Антоній.
В. 124. Форка Іван.
В. 126. Гаталак Федор.
В. 128. Палямар Михайло.
В. 129. Юраш Андрей.
В. 133. Маєвецький Григорій, Люблянецький Іван, Підворецький Іван.
В. 134. Юшка Іван.
В. 136. Кравчишин Іван, Василишин Стефан.
В. 139. Опалка Петро.
В. 140. Терлецький Михайло II, Хумник Іван.
В. 141. Кравецький Іван.
В. 147. Бубнико Михайло.
В. 149. Брейлек Іван.
В. 151. Гасько Мелания.
В. 152. Грега Анна.
В. 153. Пишяк Іван.
В. 155. Келт Михайло, Дякун Андрей, Канцьо Ілько.
В. 156. Ґелячак Симеон.
В. 159. Шурбот Константин.
В. 160. Костра Дозія, Санса Варвара, Вовк Параньна I.
В. 161. Бернатович Петро.
В. 162. Матвій Василь, Касняжик Віцентий, Цибрик Василь.
В. 168. Гавор Володимир.
В. 169. Дрозд Стефан.
В. 172. Корміта Стефан.
В. 178. Лїсник Іван, Лїсник Катерина, Скінчак Марія.
В. 179. Дуля Андрей, Гилзия Микола, Любвин Ілько.
В. 182. Юрчишак Петро.
В. 185. Ройкович Стефан.
В. 186. Шеленець Анна.
В. 187. Мирмір Йосиф, Голїнський Стах.
В. 188. Бунґа Юрій.
В. 190. Древінґа Катер., Кухарський Адели.
В. 192. Драпальський Йосиф.
В. 193. Шурик Михайло, Беднарський Йосиф.
В. 194. Юрчишин Василь, Кіш Тимко, Мархішка Михайло.
В. 195. Фецич Іван.
В. 200. Зайончковський Сронко, Ворґуль Ант.
В. 207. Мацко Михайло.
В. 213. Пастушак Теодор.
В. 218. Стахуро Йосиф.
В. 220. Савка Павло.
В. 221. Карабин Назар, Кулик Михайло, Скереч Семен.
В. 222. Періг Максим.
В. 223. Канцак Юрій, Гусак Михайло.
В. 227. Королевич Теодор.
В. 229. Гойдич Варвара, Бомбар Петро.
В. 230. Головач Василь.
В. 233. Ровінська Анна.
В. 237. Шлемко Василь, Ільницький Михаїл, Бордунь Николай.
В. 245. Романський Іван, Кровіцький Михаїл.
В. 246. Рогач Іван.
В. 247. Доманецький Іван.
В. 248. Марцінишин Іван.
В. 250. Кренца Федор, Рамольт Ігнаций.
В. 251. Круняк Іван.
В. 256. Хиндяк Олекса.
В. 260. Геруп Ксеня, Скопин Григорій.
В. 265. Мачейко Юрій.
В. 268. Вдовичак Михайло.
В. 270. Труш Павло.
В. 271. Вітушинський Юліян.
В. 274. Дирко Петро.
В. 278. Петях Михайло.
В. 280. Діль Юрій.
В. 289. Годзо Михаїл, Кановалець Стефан, Іхір Дмитро.
В. 291. Ільчак Петро.
В. 292. Бачинський Николай.
В. 294. Уляновський Лука.
В. 295. Бобой Іван (Бабей).
В. 296. Пиненюк Григорій.
В. 301. Пишко Іван, Брилевський Йосиф.
В. 303. Рашковецький Василь.
В. 304. Лоневський Теодор, Гвоздецький Мик.
В. 305. Климкович Никита.
В. 307. Позадюк Параня, Венц Феська.
В. 311. Яворський Михаїл (син Івана).
В. 312. Когут Федор, Тацин Стефан.
В. 315. Чайка Дорка.
В. 316. Мелех Іван.
В. 317. Чорний Василь.
В. 319. Лутчак Василь, Паливайко Теодор, Бадьо Іван.
В. 325. Смільчак Михайло.
В. 326. Лїсний Василь, Лїсний Марія.
В. 328. Сьвірський Іван.
В. 330. Мікула Іван, Кравецький Михаїл, Шаган Текля.
В. 336. Заторський Петро, Маречко Юрко.
В. 338. Антошків Петро.
В. 341. Іванчук Стефан.
В. 344. Мілещук Петро.
В. 345. Судій Іван, Ричак Франко, Голонич Гриць.
В. 348. Новак Петро.
В. 349. Лотоцький Йосиф.
В. 350. Слота Йосиф, Гій Іван, Ямрога Войцех, Присташ Іван.
В. 352. Бобіль Анна, Яремус Ксеня.
В. 362. Дорош Григорій, Бойко Василь, Біган Кирило.
В. 367. Іващишин Михайло.
В. 369. Бомба Дмитро.
В. 370. Палїнський Йосиф.
В. 372. Равський Филип.
В. 376. Когут Василь, Федькович Михайло.
В. 377. Жабський Ігнац, Шкарбалюк Зофія, Ратушняк Катерина.

ЧЛЕНИ ВЗЯВШІ ПРЕСТУПНІ ЛИСТИ.

В. 1. Дуняк Теодор.
В. 2. Хомяк Григорій, Хомяк Марія.
В. 9. Муляк Теодор, Муляк Василь.
В. 13. Кочінський Гнат.
В. 16. Трийчак Ева, Скірчак Олена, Шутяк Ева, Габурчак Марія, Росоха Йозефіна, Мирман Юліянна (зам. Марущак), Павелко Михаїл.
В. 35. Маркович Френк.
В. 40. Веробний Николай, Ковалькевич Мих.
В. 41. Тхорик Ілько, Салайда Григорій, Салайда Василь, Тихинич Осиф, Бабюк Василь.
В. 43. Русинак Теодор.
В. 56. Головчі Петро, Букса Іван.
В. 76. Лисак Микита, Куций Андрій.
В. 78. Куцик Михайло, Глух Мартин, Тимчишин Михайло, Пташинський Франц.
В. 82. Кріль Анна.
В. 87. Сивий Николай.
В. 90. Чепа Іван, Скольський Василь.
В. 96. Маршняк Михайло.
В. 108. Будник Онуфер.
В. 135. Оріховський Станїслав.
В. 140. Литвин Александер.
В. 155. Гой Михайло.
В. 191. Пиндус Теодор II., Ракочий Теодор.
В. 244. Боньчак Іван.
В. 257. Цановський Михайло.
В. 271. Хоций Петро.
В. 274. Кіхтан Теодор.
В. 295. Цурий Стефан.
В. 324. Бордун Павло.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ.

В. 4. Підличак Анна.
В. 58. Гудзан Юрій.
В. 65. Пановенць Стефан.
В. 86. Ґаґюх Василь.
В. 102. Гермак Іван.
В. 118. Стефанович Марія.
В. 199. Дзвонік Зузанна.
В. 229. Бриндзя Григорій.
В. 278. Оришак Дмитро.
В. 336. Лазука Стефан.

ЗІСТАВЛЕНЄ.

В місяцю грудню 1913 р. було членів в Р. Н. Союзі	19.110
В місяцю січни 1914 р. приступило нових членів до Р. Н. Союза	520
В місяцю січни 1914 р. принято наново в члени Р. Н. Союза	68
В місяцю січни 1914 р. принято з переступними листами	38
Разом	19.736
В місяцю січни 1914 р. суспендовано за неплаченє місячних вкладок	173
В місяцю січни 1914 р. вичеркнено за неплаченє місячних вкладок	79
В місяцю січни 1914 р. взяли переступні листи	47
В місяцю січни 1914 р. померло	10
Разом	309

Число Членів Р. Н. Союза в Америці з кінцем січня 1914 р. виносило 19.427.

В місяцю січни 1914 р. Р. Н. Союз побільшив ся о 309 членів.

УВАГА,

котру кождий місцевий Урядник і член Р. Н. Союза в Америці повинен пильно прочитати і до неї стисло застосувати ся.

Члени, оголошені в повисшім рекордовім справозданю як суспендовані або вичеркнені за неплаченє місячних вкладок чи з инших причин згідно зі статутом орґанїзації, коли хотять і на дальше бути членами Р. Н. Союза, мусять зголосити ся в протягу сего місяця (лютого-февруара) до своїх відділів і вписати ся наново, заплативши всї свої вкладки і залеглости до місцевої каси на руки відділових урядників. Як сего не зроблять до кінця лютого 1914 р., то в марцю 1914 р. мусять виповняти нові декларації, єсли хотять бути членами, подібно, як кождий новий кандидат. Ті знов члени, котрі в місяцю січню 1914 р. взяли переступні листи, а ще досі не зголосили ся до якогось иншого правно істнуючого відділу Р. Н. Союза в Америці, мають се зробити в місяцю лютім (февруарі) 1914 р. Що на другий місяць, т. є. в марцю 1914 р. вичеркне ся їх з членів орґанїзації, а тоді вони можуть бути приняті до Р. Н. Союза тілько на основі нових декларацій.

Д. Капітула, гол. предс. Р. Н. С.
М. Угорчак, гол. рек. секр. Р. Н. С.

B 34

Головний Уряд „Р. Н. Союза".

Предсідатель:
Дмитро Капітула,
Box 565, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Білик,
1710 W. 44th St., Chicago, Ill.

Місто-предсідатель:
Василь Суван,
Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:
Михайло Угорчак,
Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Касієр:
Алексій Шаршонь,
524 Pine & Franklin Sts., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія:
о. В. Балог,
550 John St., Whiting, Ind.
Стефан Миляножич,
193 Grand St., Jersey City, N. J.
Йосиф Ялечко,
Box 156, Ramey, Pa.

Радні:
Іван Глова,
521 N. Shamokin St., Shamokin, Pa.
Николай Заверчак,
720 Charles St., Perth Amboy, N. J.
Володимир Каськів,
56 Sussex Str., Jersey City, N. J.
Петро Мотало,
1436 W. Erie St., Chicago, Ill.
о. Мирон Данилович,
11 Chmelnicky St., Ansonia, Conn.
Андрій Гальчак,
237 Churchill St., McKees Rocks, Pa.

Редактор „Свободи":
Осип Стеткевич,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Завідатель „Свободи":
Андрій Савка,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Головна Канцелярія „Р. Н. Союза" находить ся під числом 83 Grand St., (у власнім домі) Jersey City, N. J.

Просьвітна Комісія.

Др. В. Сіменович, предсідатель,
4105 N. Avers Ave. Chicago, Ill.
А. Горбаль, насіср,
135 Main St., Derby, Conn.
Е. Струтиньска, секр.,
714 Bickerdike St., Chicago, Ill.
о. В. Балог,
550 John St., Whiting, Ind.
Д. Андрейко,
147 Broad St., New Britain, Conn.
Др. І. Копистянський,
W. Pine St., Shamokin, Pa.
Ю. Павчак,
68 N. 8 St., Brooklyn, N. Y.

РОЗМЕТ Р. Н. СОЮЗА ЗА МІСЯЦЬ ЛЮТИЙ 1914 р.

Член на ціле посмертне платить $1.00. а на половину посмертного 61 цнт.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

ЧІСГОЛМ, МІНН. Бр. сьв. О. Николая, від. 37, подає до відома, що на мітінґу дня 25 січня с. р. вибрано отсей новий уряд: Л. Сенко І., пр.; О. Кір, з. пр.; Л. Сенко II., кас.; І. Гобляк, з. кас.; Ф. Смольніцький, секр.; І. Лазорищак, з. секр.; С. Ксенич, Ф. Намісняк і Ф. Сушереба, контр. ком.; І. Котик, доз. хорих; Н. Кося, хоружний; І. Лазорищак, опікун дітий. Мітінґи нашого братства відбувають ся в неділю по 20-тім кождого місяця о год. 2-гій пополудни. Подає ся рівнож до відома, що член залягаючий 2 місяці з вкладками буде суспендований. — Л. Сенко, предс.; Ф. Смольніцький, секр.

ДЖЕНЕТ, ПА. Бр. сьв. Димитрія, від. 207, повідомляє всіх своїх членів, що мітінґ відбуде ся в другу неділю по першім. Прошу всіх членів Р. Н. Союза явити ся на мітінґ, бо хто не явить ся, заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — Н. Ярчишин, предс.; Д. Терпко, секр.

ТЕЙЛОР, ПА. Бр. сьв. О. Николая, від. 92, повідомляє всіх своїх членів, що мітінґ відбуде ся дня 22 лютого с. р. точно о год. 2-гій пополудни в гали Луціяна Кшивіцкого під ч. 326 на Юній ул. На тім мітінґу переведеть ся одна важна справа, а відтак буде принимати ся нових членів без вступного до Братства, а до Р. Н. Союза після статута. Тож просимо своїх членів, щоби привели як найбільше своїх знайомих краянів і товаришів. — П. Молодець, предс.; М. Малішевський, секр.

ФРЕДЕРІКТАВН, ПА. Бр. сьв. Івана Хрестителя, від. 172, взиває всіх своїх місцевих і позамісцевих членів на мітінґ, котрий відбуде ся 15. лютого 1914 р. Хто есть на віддали, може зголосити ся листовно і прислати гроші на оплачене розмету на адресу секретара, бо в противнім разі буде вичеркнений з Братства і з Р. Н. Союза. — Г. Пушій, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. сьв. Йосафата, від. 217, подає до відома всім своїм членам, що на мітінґу, який відбув ся дня 22 грудня м. р., вибрано слідуючий новий уряд: Т. Муха, предс.; Я. Кисіль, з. пр.; І. Пастушин, секр.; С. Сверста, з.

Кікта, А. Онуфрик і В. Луцишин, контрольори; В. Максимців, Н. Воляк, Т. Шеремета і Я. Швец, доз. хорих; Н. Пилипів, кап.; І. Іванців, хоружий; Н. Паснак, господар. Мітінґи відбувають ся в трету неділю по першім на Клінтон Аве. Гол під ч. 529. Зі всякими братськими справами просимо удавати ся до нашого секретаря Івана Пастущина, 527 Clinton Ave, N. Rochester, N. Y.

МІЛВОКІ, ВІС. Бр. сьв. О. Николая, від. 68, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбуде ся 15 лютого о годині 1.30 пополудни у гали під ч. 938 Вінебеґа стр. Довгуючі члени мають виплатити всі свої залеглости, бо инакше заплатять 25 цнт. кари або зістануть суспендовані. — З. Вітяк, предс.; Н. Березовець, секр.

ФУЛТОН, Н. Й. Тов. „Запорожська Січ", від. 263, повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбудуть ся в неділю дня 15 лютого с. р. в гали п. Ц. Ковальського о годині 2-гій пополудни. На сих зборах мусить явити ся кождий член, бо буде касове справоздане за цілий рік і переведе ся вибір нового уряду на сей рік. Коли член не явить ся на зборах без важної причини, заплатить кару $1.00, а урядник $1.50. Довгуючим членам пригадує ся, щоби вирівнали свої залеглости, бо в противнім случаю стратять членські права в Товаристві і в Р. Н. Союзі. На зборах буде принимати ся нових членів без вступного до Тов., а до Р. Н. Союза після статута. — В. Зарічний, предс.; І. Каменюк, кас.; І. Чайчук, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Просьвіта", від. 204, повідомляє всіх своїх членів і члениць, що місячні збори Тов. „Просьвіта" відбудуть ся в суботу, дня 14 лютого 1914 о годині 7.30 вечером в „Шітцен Гол" під ч. 12 Е. 8 улиця, Ню Йорк, Н. Й. На сі збори повинен явити ся кождий член і члениця, бо є дуже важні справи до полагодженя. Хто не явить ся, буде покараний, як приписує статут. Також подає ся до відома, що через помилку в оголошеню з річних зборів не подано ся одного урядника, а то: тов. І. Буґера, заступник бібліотекаря. — За Уряд Тов. „Просьвіта" в Ню Йорку: І. Жовнір, пр.; М. Гупаловський, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Запорожська Січ", від. 117, повідомляє всіх своїх членів, що дня 3 січня с. р. на річнім мітінґу вибрано слідуючий новий уряд на р. 1914: К. Камінський, пр.; В. Білинський, з. предс.; Н. Угорчак, секр. рек.; Е. Різник, секр. фін.; В. Желінський, з. рек. секр.; Н. Кароль, з. фін. секр.; Т. Качмар, кас.; І. Огірок, з. кас.; П. Ярема, В. Лазута і Е. Сьвіжинський, контрольори; Ф. Дашкевич і О. Закалужний, тростіси; Ю. Кароль, дверник; Й. Дятів, з. дверника; С. Малярський і Ф. Мамчур, хоружі. Адреса рекорд. секр.: Н. Угорчак, 439 Е. 17 ул., N. Y.; адреса фін. секр.: Е. Різник, 639 Е. 11 ул., N. Y.

ПОЗІР! РУСИНИ З ФОРД СІТИ, ПА. ПОЗІР!

В СУБОТУ, ДНЯ 21. ЛЮТОГО 1914
ВЕЛИКИЙ ПАРОХІЯЛЬНИЙ БАЛЬ
в гали церковній.
Початок о год. 6-ій вечер.
Музика знаменита.
Вступ для мужчин 35 цнт., жінки дармо.
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 22 ЛЮТОГО 1914
відограє аматорський кружок представлене в трох діях
„СВЕКРУХА".
Поміж актами сьпіви і деклямації.
ОСОБИ:
Яків, господар старий — п. Н. Мазур.
Євдоха, його жінка стара — п-а А. Бек.
Іван, їх син — п. О. Мицищин.
Олена, їх дочка — п-на М. Барна.
Ксеня, жінка Івана — п-на М. Орехівська.
Маруня, дитина Івана — п-на А. Барна.
Атаназій, війт грубий — п. А. Превозьняк.
Петро, старий господар — п. І. Чолій.
Семениха, кума свекрухи — п-на М. Голізна.
Василиха, сусідка — п-на А. Цетлиха.
Парубок — п. Г. Бадь.
Дівчина, перша — п-на М. Варада.
Дівчина, друга — п-на А. Вайца.
Режісер і управитель хору: п. І. Швед.
Початок о год. 7.30. вечер.
Вступ для мужчин 25 цнт., для женщин і дорослих дітий 15 цнт.

Запрашаємо всіх Русинів з Форд Сіти, Па. та з околичних плейзів.

(7-8) **КОМІТЕТ ЦЕРКОВНИЙ.**

БАЙОН, Н. ДЖ.
ВЕЛИКИЙ БАЛЬ
получений з представленем
„В СТАРІМ І НОВІМ КРАЮ"
устроює
Тов. ім. Миколи Лисенка
В СУБОТУ, ДНЯ 14-го ЛЮТОГО 1914 р.
в гали п. Майдаша, під ч. 94, 21 ул.
Музика українська.
Початок представленя о год. 7-ій веч.
Прийдіть! Погуляєм,
Тай весело засьпіваєм...
КОМІТЕТ (6-7)
Н. Федишин, Т. Задорецький, Й. Ваславський,

ОБУРН, Н. Й.
ПОЗІР! ПОЗІР!
Заходом Тов. Сьпівацького „Боян"
відбуде ся
ДНЯ 21. ЛЮТОГО (ФЕБРУАРА) 1914
на дохід Іконостасу представлене
„НАТАЛКА ПОЛТАВКА"
получене з балем парохіяльним на гали пн. Кащака і Тиханича.
ОСОБИ:
Наталка — п-на Юлія Дичко.
Терпилиха — п-на Зофія Громовська.
Петро — Н. Н.
Микола — п. Іван Король.
Возьний — п. Ем. Саварин.
Виборний — п. Мих. Полянський.
Режісер: п. М. Сонільський. Орхестра: п. Бишопа.
Початок о год. 6-ій вечер. Тікет 25 цнт.
Запрошуєсь усіх Русинів-Українців і других з Оборн і околиці.
О добру забаву постараєсь
УРЯД ПАРОХІЯЛЬНИЙ

ПОЗІР! ПОЗІР!
Тов. „Подільська Січ" в Ню Йорку
устроює
В СУБОТУ, ДНЯ 14-го ЛЮТОГО 1914 РОКУ
ВЕЛИКИЙ БАЛЬ
в American Hall. 116-120 Cook St., Brooklyn, N. Y.
Вступ 25 цнт.
На бали буде грати первордна українська музика.

Підчас балю буде приниматись нових членів до Тов. без вступного тільки за 50 цт. місячної вкладки.

Тов. „Подільська Січ" має гарний маєток, з котрим мало котре Тов. може рівнатись. І також має свою бібліотеку, з якої може кождий член користати.

Тов. „Подільська Січ" має на ціли ширити просьвіту між членами і помагати матеріяльно в разі недуги, а то платить $6.00 тижнево, а в разі смерти $100.00 посмертного.

Томуж Українці і Українки приходіть численно на баль і користайте з нагоди, яку можете стрінути 14-го лютого.

За добру забаву ручить

(6-7) **КОМІТЕТ БАЛЕВИЙ.**

УВАГА: Їхати з Ню Йорку, брати кару Bushwinck Ave., на Delancy St., а висідати на Cook St., Brooklyn.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

Пошукую **ЙОАНА ДЗВОНЧИКА**, родом з Купкови, Галичина. Має перебувати десь коло мягкого угля. Хто би о нім знав або він сам, нехай пише до брата, бо має дуже важну фамілійну справу. Афтан Дзвончик, Box 62, Mayfield, Pa. (7)

НА ПРОДАЖ! З причини виїзду до старого краю продам заведене чищеня вікон (Window cleaners business). По близші інформації прошу голоситись на понизшу адресу: A. G. Binder, 22 E. Third St., Dayton, Ohio. (7 8)

РУСЬКО-КАТ. ПАРОХІЯ сьв. Івана Хрестителя в Сиракюз, Н. Й., потребує дяко-учителя. Обовязки: вивчити і провадити нотний хор, учити шкільну дітвору, уряджувати представленя. Має мати гарний теноровий голос і добрий характер. Інформувати ся у: Greek Cath. Rectory. 104 So. Wilbur Ave., Syracuse, N. Y.

НА ПРОДАЖ сальон з галею на корнері, де працює около 3000 робітників Русинів, Поляків і много других Славян. 5 румів мешкальних. Добрий дохід, близько діпа. Сей бизнес продаю задля справ родинних. Ціна приступна. Голоситись на адресу: W. Stranc, 257 University Place, Woodhaven, L. I., N. Y.

МАТОФІЙ ІВАН зволить подати свою адресу сейчас. Тарас Пристай, P. O. Box 30, New Hartford, N. Y.

НА ПРОДАЖ В ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, ПА.

Під чч.: 2621 і 2623 Lefevre Street, Philadelphia, Pa. два 2-поверхові доми, по 6 кімнат, податок платний лиш від $1500, рент по $12.00. Ціна $1700 за кождий. Купуючий потребує мати $300.00 готівки, а решту на місячні сплати.

Під чч.: 2218, 2224 і 2228 Brandywine Street Philadelphia, Pa. 3-поверхові, муровані доми, 9 кімнат, купальня і комірка. Дім під ч. 2218 опадаткований від $2600; під чч. 2224 і 2228 від $2700 кождий. Рент $20.00 від кождого. Перший морґеч $1500 на 5.4% і може дати $1000.00 на другий морґеч. Ціна $2900 за кождий. $400.00 готівкою а решта на сплати.

Під ч. 2239 Olive Street, Philadelphia, Pa. 3-поверховий мурований дім, 6 кімнат, купальня і комірка. Податок виміреций від $1100.00, рент $12.00. Ціна $1400.00. Потрібно малу готівку.

Під ч. 2314 Perot Street, Philadelphia, Pa. 3-поверховий мурований дім, 6 кімнат, купальня. Податок виміреций від $1400. Ціна $1600. Готівкою $200.00.

Під ч. 6163 Glenmore Ave., Philadelphia, Pa. Дім на 4 кімнати, купальня і комірка. Оподаткований від $1000.00, рент $10.00. Ціна $1100.00. $200.00 при купні а решта на місячні сплати.

По близші інформації голоситись до:
B. F. RUDZINSKI, Notary Public.
Drexel Building, Philadelphia, Pa.

СКЛАДАЧ УКРАЇНЕЦЬ,

знає робити склад ручний і на лайнотайпі. Глядає заняти в українській або і польській друкарни. Прошу голоситись до: M. Popiel, 114 Grand St, Olyphant, Pa.

ПОТРІБНО АҐЕНТІВ.

Платимо $8.00 або $20.00 тижнево чоловікови, який хотів би в своїй місцевости або удаючись від місцевости до місцевости продавати між робітничими людьми наші золоті, срібні або ніклеві годинки на сплати по $1.00 або $2.00 місячно. Не треба вправи. Лише чесні і тверезі люди можуть писати до нас по сі аґенції. Надмініть теперішнє Ваше занятє.

NORTH AMERICAN SALES CO., (1 12)
Box 954. Dept. 182, New York, N. Y.

Пошукую своєї рідної сестри **ЮСТИНИ СКАПКО**. Походить з села Девятник, пов. Бібрка, Галичина. 17-літною дівчиною виїхала з краю; вона середного росту, стан стрункий а очи і волосє чорні. Перебувала через півтора року в Ню Йорку при 92-ій улиці. Вже більше як 6 літ не маю о ній ніякої відомости. Хтоб о ній знав або вона сама, прошу ласкаво донести на адресу: Касія Скапко, North Westport, Mass., W. H. Gifford — Хто подасть мені відомість о ній, дістане $25.00 нагороди. (6-9)

ДЯКОУЧИТЕЛЬ пошукує посади. Тому місяць як приїхав зі старого краю; має добрий голос і є чесного характеру. Близші інформації подам при зголошенях, які прошу слати на мою адресу: Dmytro Bodnar, 430 Virginia St., St. Joseph, Mo. (6 8)

НА ПРОДАЖ корнерові (нарожні) бізнесові доми. Один складаєсь з сальону і по 5 румів (комнат) на мешкане; другий — два до помешканя. Річний рент приносить $936.00. Лота 90x96 стіп. Бізнес старий, вироблений в Пенсильвенії, при твердім углю в околиці Вілксбері, між Русинами, Поляками і Словаками. В місцевости є фабрики і майни. Продам дешево. Вартість $10.500, а я продам за $9.000. Готівкою треба дати $1.500, решта на сплату після угоди на 5%. Сальон і штор можна відкупити дешево. Голоситись до: Peter Szewczyk, 53 Pulsifer St., Auburn, N. Y. (6 7)

Заходом українського Товариства „Поміч в Чужині"
відділ 215 Р. Н. Союза, в Ню Йорку, Н. Й.
відбуде ся

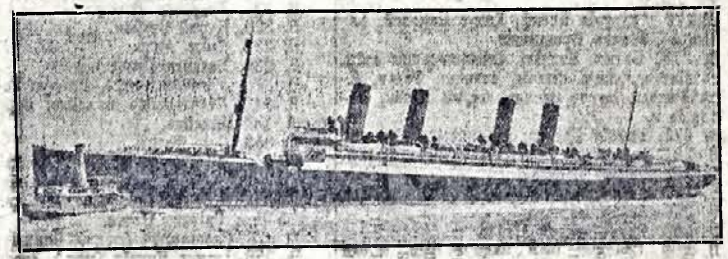

МАСКОВИЙ І ЦИВІЛЬНИЙ БАЛЬ
в суботу, дня 14-го лютого 1914 р.
В BEETHOVEN HALL,
210-214 E. 5th St., (між 2 а 3 Аве.),
NEW YORK, N. Y.
Вступ 35 цнт. Почат. точно о год. 7. вечер.
ДОБІРНА МУЗИКА ІМ. ЛИСЕНКА З НЮ ЙОРКУ.

Товариство призначило дати 4 нагороди для тих, котрі будуть найліпше і найкомічнійше замасковані, то є: дві нагороди для дам, а дві для мущин. — Костюми можна набути у: **M. F. Pichler, 74 St. Mark's Place, bet. 1 & 2 Aves., New York.**

Знижені ціни до Европи на лінії NORTH GERMAN LLOYD

Велика нагода в житю відвідати старий край, де перевелисьте молодість.

Корабель Німецького Лойда „Kaiser Wilhelm der Grosse", на якім находить ся нова трета кляса і міжпоклад.

СЕЙ виставний експресовий корабель зістав перероблений і буде відданий виключно до перевозу пасажирів **ТРЕТОЇ КЛЯСИ І МІЖПОКЛАДУ**. Через довгі роки „Кайзер Вільгельм дер Гросе" уважано за найскорійший корабель і за найкрасше уряджений. Він і на дальше остане експресовим кораблем. Ані передтим не було а правдоподібно і пізнійше не буде нагоди їхати таким кораблем за так низьку ціну.

Перший відплив відновленого „Kaiser Wilhelm der Grosse" 31-го марта,
Слідуючі - - - 28-го цьвітня 26-го мая 23-го червня

Відповідно низькі ціни суть і на других добрих кораблях лінії

NORTH GERMAN LLOYD

яка знов веде перед між всіми лініями — о чім сьвідчать урядові числа

Ся лінія через 1913 рік перевезла більше пасажирів першої і другої кляси і міжпокладу до нюйорського порту, як котра друга лінія, так само як і в 1912 році. Ось що виказують урядові числа начальника державного еміґраційного уряду:

	Перша кляса	Друга кляса	Міжпоклад
NORTH GERMAN LLOYD	18,348	35,130	164,536

Ся німецька лінія, перевезла своїми кораблями до Америки найбільше число людий, бо аж 288,744, в 249 їздах т. є. пересічно кождий корабель відїздив що 35 годин з 1.160 пасажирами.

Відїзди три рази в тижни до ЛОНДОНУ - ПАРИЖА - БРЕМИ Пряме получене до всіх середн. частий Европи

Правильні відїзди з Ню Йорку, Бостон, Филядельфії, Балтімор, Ню Орлінс і Ґалвестон.

По повні інформації пишіть на адресу:

OELRICHS & CO., Gen. Agts., 5 Broadway, New York

АБО ДО КОТРОГОНЕБУДЬ МІСЦЕВОГО АҐЕНТА.

ЦІННИК КНИЖОК,

які можна дістати в друкарні „Свободи":

	$ ц.
Дорога, малий	32
Горі імієм серце	34
Коляди	15
Релігійні вірованя	20
Страшна пімста	20
Смерть	10
Руський штукар, 212 гарних штук до забави	
Русько-англійський тлумач	
Степові люди	
Страйк	
Стріляй на смерть, робітнича драма	
Америка	

НОВІ КНИЖКИ.

ЯК ПИСАТИ ЛИСТИ або найновійший і найпрактичнійший Русько-англійський листівник. Взори всяких листів 272 сторін — 75 ц.
ПОРАДНИК ЯК ПИСАТИ ЛЮБОВНІ ЛИСТИ, взори листів і поучення, як поводити ся в часі кохання, та любовні верші і желання — 35 ц.
ГЕОГРАФІЧНИЙ АТЛЯС, 24 мапи і викляди з астрономії — 1.25 ц.
КУДИ ИДЕШ ГОСПОДИ (Quo Vadis) — 50 ц.
О 12 ТАБЛИЦЯХ — 20 ц.
КАРОЛЯ, з житя сироти — 40 ц.
ДОМАШНА КУХНЯ. — Як варити і печи? — 75 ц.
БАЙКИ — 20 ц.
БАЙКИ. 1001 ніч, I, II, III, IV т. 2.75 ц.
УКРАЇНСЬКИЙ СЬПІВАНИК опр. 60 ц.
НАД ЧОРНИМ МОРЕМ, повість 1.25 ц.
КОБЗАР з 53 образками — 1.00 ц.
СЬПІВОМОВКИ — 30 ц.
МИКОЛА ДЖЕРЯ — 1.00 ц.
ІСТОРІЯ УКРАЇНИ, М. Грушевського — 2.75 ц.
ВІДРОДЖЕНЄ, 3 т., Л. Толстой 2.00 ц.
ПРОВІДНИК, практичний самоучок до науки англійської мови, з описанем кождого виразу і десяйним словарцем — 1.50 ц.
Всім тим, котрі пришлють замовленя на $2.00, вишлемо в презент красний стінний Ювилейний Календар з портретом Т. Шевченка. Величина 22 x 14 цалів.

Катальоґи книжок та інструментів даром. Гроші треба висилати з гори.

Ruska Knyharnia,

850 Main St., Winnipeg, Man., Canada. 5—

— 194 —

під проводом Стальського подались до Евгенієвого помешкання. По довгій стуканині, коли галас у сінях наробив розруху в цілій камениці, Евгенія відчинила. Усї панове під проводом Стальського втовпили ся в комнату. Крізь двері, що лишили ся відчинені, валила з надвору до покою студена пара.

— Пане! — крикнув патетично Стальський, спинивши ся як раз против Евгенія, — де моя жінка?

— Не знаю, пане Стальський, — блїднучи на лици, але рівним, спокійним голосом відповів Евгенів. — У мене її нема.

— Ні, пане, вона у вас! — підносячи голос мовив Стальський, — і я прошу вас не скривати її, а зараз видати в мої руки.

— Запевняю вас, що її тут нема, — змагав ся Евгеній.

— Брешете, пане! — ревнув Стальський і прискочивши до бюрка, вхопив Регінин саквояжик, який вона лишила. — Бачите, ось доказ! Її саквояжик! О, тут на замку її підпис вигравіруваний. Прошу панове, подивіть ся.

— Помиляєтесь, пане Стальський, — мовив Евгеній по тратячи супокою. — Вашої пані тут нема.

— Corpus delicti, панцю! Corpus delicti!

— 199 —

ши з шинку погнав до Евгенієвого помешкання. Тут він зупинив ся в брамі і вишукавши собі зовсім темне місце між парканом і сягом дров, що стояв на подвірю, заховав ся і почав ждати.

Зараз у першій хвилї до його слуху дійшло скажене стукане і крик із першого поверха. Потім зробило ся глухо, потім по при него промайнула тихо мов тінь висока жіноча постать, уся в чорному, заслонена вельоном і затулена в футро. З першого поверха долїтали голоси немов оживленої сварки. Потім знов крик, стук тяжкого тіла по сходах, потім гуркіт кроків і скажений верескСтальського:

— Злодію! Віддай мою жінку! Поліція! Сюди! На поміч! Менї вкрадено жінку.

— Але тихо! Ша! Не робіть скандалу! — втишували Стальського його товариші, яким досить неприємно було, що встрягли в сю історію, в якій почали підозрівати просту напасть Стальського.

— Ні, не буду тихо! Не буду! — репетував Стальський, стоячи на подвірю. — Ось тут стоятиму і не вступлю ся. І буду кричати цілу ніч, поки менї не верне жінки!

Вся камениця була збентежена. На ганках, у вікнах і сінях стояли люди, шептали, охали і ахали.